

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ & ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ – ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Νομική μετάφραση από τα γερμανικά προς τα ελληνικά:

«Είναι ο Θεμελιώδης Νόμος της Γερμανίας ένα πραγματικό Σύνταγμα;»

και «Ποινικό Δίκαιο-Γενικό Μέρος Ι: Ταξινόμηση των εγκλημάτων»

ΤΣΙΚΛΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

Ξ2015061

ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ:

ΚΕΝΤΡΩΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΛΙΒΑΣ ΣΩΤΗΡΙΟΣ, ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

Νομική μετάφραση από τα γερμανικά προς τα ελληνικά:
«Είναι ο Θεμελιώδης Νόμος της Γερμανίας ένα πραγματικό Σύνταγμα;»
και «Ποινικό Δίκαιο-Γενικό Μέρος Ι: Ταξινόμηση των εγκλημάτων»

Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	5
1. ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΑ	6
2. ΠΑΡΑΘΕΣΗ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ	19
3. ΣΧΟΛΙΑ.....	32
3.1 Νομική Μετάφραση - Νομική Ορολογία	32
3.2 Ανάλυση του κειμένου αφετηρίας.....	33
3.3 Μεταφραστικά προβλήματα.....	34
3.3.1 Η προσέγγιση της Christiane Nord.....	34
3.3.2 Πραγματολογικά μεταφραστικά προβλήματα.....	35
3.3.3 Πολιτισμικά μεταφραστικά προβλήματα	35
3.3.4 Γλωσσικά μεταφραστικά προβλήματα.....	36
3.4 Αξιολόγηση της ποιότητας της μετάφρασης.....	38
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	40

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Καθημερινά ο άνθρωπος έρχεται αντιμέτωπος με πλήθος πληροφοριών που κατέχουν σημαντική θέση στη ζωή του, όπως νομικά, πολιτικά, οικονομικά ζητήματα κ.ά. Ιδιαίτερα, η νομική επιστήμη έχει μεγάλη σημασία για τον άνθρωπο, καθώς είναι όλοι αυτοί οι κανόνες που ρυθμίζουν την ανθρώπινη ζωή, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του. Η πολυπλοκότητα και το ενδιαφέρον που παρουσιάζει η επιστήμη αυτή αποτέλεσε τον λόγο επιλογής του συγκεκριμένου αντικείμενου για την παρούσα εργασία. Σε κάθε περίπτωση, το νομικό σύστημα κάθε χώρας είναι μοναδικό και συνεπώς η μετάφραση ενός νομικού κειμένου μιας άλλης χώρας, στην προκειμένη περίπτωση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, αποτελεί μια πρόκληση. Κατά τη διάρκεια των εργαστηριακών μαθημάτων νομικής μετάφρασης, υπήρξε η πρώτη επαφή με το αντικείμενο αυτό και γεννήθηκε η απορία για το πώς γίνεται ο νομικός λόγος να είναι τόσο περιεκτικός, αν αναλογιστεί κανείς τον όγκο των πληροφοριών που πρέπει να μεταδώσει, αλλά ταυτόχρονα και τόσο μακροπερίοδος. Ακόμη, έγινε αντιληπτό ότι μέσα από στερεότυπες εκφράσεις και όρους που σε ένα μη ειδικό κοινό φαντάζουν δυσνόητοι καθίσταται δυνατή η μετάδοση ενός μηνύματος, μέσω μιας «κλειστής» γλώσσας. Το γεγονός αυτό ήταν η αφορμή για τη γέννηση του ερωτήματος για το ποιοι νόμοι εφαρμόζονται στη Γερμανία σε αντίστοιχες περιπτώσεις της ελληνικής νομοθεσίας, αλλά και για το αν ισχύει κάποιος νόμος που δεν υπάρχει στην Ελλάδα. Έτσι, το προς μετάφραση κείμενο της παρούσας εργασίας πραγματεύεται ζητήματα σχετικά με το Θεμελιώδη Νόμο και τον Ποινικό Κώδικα της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας.

1. ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΑ

ΕΛΕΓΧΟΣ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Είναι ο Θεμελιώδης Νόμος της Γερμανίας ένα πραγματικό Σύνταγμα;

Χρόνια πολλά στον Θεμελιώδη Νόμο της Γερμανίας!

Τα τελευταία χρόνια στη Γερμανία γίνεται ολοένα και συχνότερο φαινόμενο η αμφισβήτηση της νομιμότητας των γερμανικών θεσμών και κρατικών οργάνων. Στα 67^α έτη ισχύος του Θεμελιώδους Νόμου της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας οι νομικές πληροφορίες έκαναν σαφή τον ισχυρισμό ότι ο Θεμελιώδης Νόμος δεν αποτελεί ένα νόμιμο σύνταγμα.

Η ψήφισή του μπορεί να θεωρηθεί ως η γέννηση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας: Σήμερα πριν από 67 χρόνια, στις 23 Μαΐου 1949, ψηφίστηκε ο Θεμελιώδης Νόμος· μια μέρα αργότερα καθιερώθηκε ως το Σύνταγμα του νεοσύστατου γερμανικού κράτους. Μέχρι σήμερα, ο Θεμελιώδης Νόμος διαμορφώνει τη νομική και πολιτική τάξη της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και αποτελεί το ισχύον Σύνταγμα των Γερμανών.

Ωστόσο, το τελευταίο αυτό γεγονός αμφισβητείται σήμερα από έναν αυξανόμενο αριθμό ανθρώπων. Σε διάφορες πλατφόρμες στο διαδίκτυο υπάρχουν πολίτες, οι οποίοι δεν πιστεύουν πια στη νομιμότητα της χώρας και το κράτος δικαίου. Τέτοιες θεωρίες συχνά προκύπτουν από ημιαλήθειες που διαδίδονται στο διαδίκτυο. Παραδείγματος χάριν, πολυσυζητημένο είναι το ερώτημα για το αν η Γερμανία είναι κράτος ή στην πραγματικότητα είναι απλώς μια εγγεγραμμένη επιχείρηση.

Οι υποστηρικτές αυτών των θέσεων δεν πιστεύουν πλέον στη νομιμότητα των νόμων και των κρατικών οργάνων. Ως εκ τούτου, θα χρησιμοποιήσουμε τα γενέθλια του Θεμελιώδη Νόμου, για να καταρρίψουμε τρεις δημοφιλείς απόψεις σχετικά με αυτόν.

1^η Θέση: Ο Θεμελιώδης Νόμος δεν αποτελεί σύνταγμα, επειδή δε φέρει αυτόν τον τίτλο.

Όταν συντάχθηκε ο Θεμελιώδης Νόμος, ο όρος «σύνταγμα» αποφεύχθηκε συνειδητά. Αυτό συνέβη επειδή ο Θεμελιώδης Νόμος, με τη μορφή με την οποία ψηφίστηκε το 1949, προοριζόταν για προσωρινή λύση. Η Γερμανία ήταν τότε μια διαιρεμένη χώρα και θα παρέμενε έτσι μέχρι τις 3 Οκτωβρίου του 1990. Ο Θεμελιώδης Νόμος, που τέθηκε σε ισχύ στις 23 Μαΐου 1949, ίσχυε στην πραγματικότητα μόνο για τη «Δυτική Γερμανία», δηλαδή την τότε Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας. Στις 30

Μαΐου 1949 η Λαϊκή Δημοκρατία της Γερμανίας (ΛΔΓ) θέσπισε το δικό της Σύνταγμα.

Η επιθυμία για επανένωση αντικατοπτρίστηκε στο προοίμιο του τότε Θεμελιώδους Νόμου, δηλαδή στη μορφή που είχε πριν από το 1989. Σε αυτό αναγραφόταν: «*Το σύνολο του γερμανικού λαού καλείται να πετύχει με το δικαίωμα της ελεύθερης αυτοδιάθεσης την ένωση και την ελευθερία της Γερμανίας*». Σε αυτό αναγραφόταν επίσης ότι ο Θεμελιώδης Νόμος συντάχθηκε «για να δώσει στη ζωή του κράτους μια νέα τάξη για μια μεταβατική περίοδο».

Μετά την επανένωση, ο Θεμελιώδης Νόμος ορίστηκε ως το Σύνταγμα για ολόκληρη τη Γερμανία. Το παρόν προοίμιο κλείνει με την πρόταση: «*Αυτός ο Θεμελιώδης Νόμος ισχύει για όλο το γερμανικό λαό*». Επίσης, η διευκρίνιση περί «μεταβατικής περιόδου» εξαφανίστηκε.

Εξάλλου, το γεγονός ότι ο όρος «σύνταγμα» δε χρησιμοποιείται δεν επηρεάζει τη νομιμότητα του Θεμελιώδους Νόμου. Έτσι ονομάζεται το ισχύον σύνταγμα και σε άλλες χώρες, όπως η Ολλανδία ή η Φινλανδία.

2^η θέση: Ο Θεμελιώδης Νόμος δεν αποτελεί σύνταγμα, επειδή δεν ψηφίστηκε από το λαό.

Συχνά σκεπτικιστές παρουσιάζουν το επιχείρημα ότι ο Θεμελιώδης Νόμος από μόνος του δεν επέχει τη νομιμότητα ενός Συντάγματος για το λόγο ότι δεν έχει ψηφιστεί ή μάλλον δεν έχει γίνει αποδεκτός από το λαό.

Αυτή η θέση βασίζεται σε μια εντελώς εσφαλμένη άποψη: Πουθενά δεν περιγράφεται το σύνταγμα ως κάτι που θα πρέπει να περάσει με δημοψήφισμα για να είναι έγκυρο. Εάν ίσχυε αυτός ο κανόνας, η Γερμανία δεν θα είχε ποτέ ένα έγκυρο σύνταγμα. Ο λόγος για αυτό είναι ότι ούτε το Αυτοκρατορικό Σύνταγμα του 1871, ούτε το Σύνταγμα της Βαϊμάρης του 1919 εγκρίθηκαν από το λαό, αλλά και ούτε επικυρώθηκαν με κάποιου είδους δημοψήφισμα.

Εξάλλου, ο Θεμελιώδης Νόμος κοινοποιήθηκε στα κοινοβούλια όλων των ομόσπονδων κρατών για να αποφανθούν επ' αυτού και τα οποία με τη σειρά τους αποτελούνται από βουλευτές που εκλέχθηκαν από το λαό. Η Βαυαρία ήταν το μοναδικό ομόσπονδο κρατίδιο που δεν συμφώνησε τότε με το Θεμελιώδη Νόμο. Ωστόσο, δεδομένου ότι τα δύο τρίτα των κρατών ήταν επαρκή για την ψήφισή του, αυτός τέθηκε σε ισχύ και για την Βαυαρία.

3^η θέση: Ο ίδιος ο Θεμελιώδης Νόμος αναφέρει ότι δεν αποτελεί σύνταγμα, αλλά μόνο μια μεταβατική λύση.

Αυτή η θεωρία, η οποία είναι ιδιαίτερα δημοφιλής στους αμφισβητίες, πηγάζει από το άρθρο 146 του Θεμελιώδους Νόμου. Στην τρέχουσα ισχύουσα έκδοσή του αναφέρεται:

«Αυτός ο Θεμελιώδης Νόμος, ο οποίος ισχύει για ολόκληρο τον γερμανικό λαό μετά την ολοκλήρωση της ενοποίησης και της ελευθερίας της Γερμανίας, θα χάσει την ισχύ του την ημέρα, κατά την οποία θα τεθεί σε ισχύ ένα σύνταγμα που θα έχει αποφασιστεί ελεύθερα από τον γερμανικό λαό».

Ως εκ τούτου, οι σκεπτικιστές ερμηνεύουν αυτή τη διατύπωση ως παραδοχή ότι πρόκειται μόνο για ένα είδος προσωρινής λύσης, συμπεραίνοντας, έτσι, ότι δεν έχει ψηφιστεί ακόμα ένα νόμιμο σύνταγμα.

Ωστόσο, αυτός ο ισχυρισμός δεν υπάρχει πουθενά στο ίδιο το άρθρο. Το άρθρο 146 δεν διατυπώνει καμία σύσταση για την ανάληψη δράσης. Δεν αναφέρεται κάπου ότι ο Θεμελιώδης Νόμος *θα έπρεπε ή πρέπει* να αντικατασταθεί από ένα σύνταγμα που θα ψηφιστεί από τον λαό. Αυτό που σημαίνει είναι απλώς ότι *μπορεί* να αντικατασταθεί από ένα σύνταγμα που θα ψηφιστεί από τον λαό.

Με άλλα λόγια, το άρθρο 146 λέει μόνο το εξής: «Μόλις τεθεί σε ισχύ ο Νόμος Β, ο Νόμος Α χάνει την ισχύ του». Σε καμία περίπτωση, όμως, αυτό δεν συνεπάγεται ότι ο Νόμος Α δεν είναι νόμιμος μέχρι εκείνη τη χρονική στιγμή.

Συνοψίζοντας, χρειάζεται να επαναληφθεί μόνο μια φορά: Ο Θεμελιώδης Νόμος είναι το ισχύον και απόλυτα νόμιμο Σύνταγμα της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας.

Ταξινόμηση των εγκλημάτων

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

B. Ταξινόμηση των εγκλημάτων

I. Ανάλογα με τη φύση του εγκλήματος

1. Κακούργημα και πλημμέλημα
2. Εγκλήματα αποτελέσματος και συμπεριφοράς
3. Εγκλήματα βλάβης και διακινδύνευσης
4. Εγκλήματα διαρκή και στιγμιαία
5. Εγκλήματα ολοκληρωμένα και εγκλήματα επιχείρησης
6. Κοινά, ιδιαίτερα και ιδιόχειρα εγκλήματα

II. Ανάλογα με τον τρόπο τέλεσης

III. Ανάλογα με το προστατευόμενο έννομο αγαθό

IV. Ανάλογα με την ιεραρχία

B. Ταξινόμηση των εγκλημάτων

Κατά την εξέταση από εμπειρογνώμονες, το καθήκον σας θα είναι πρώτα να εντοπίσετε και στη συνέχεια να επαληθεύσετε όλα τα πιθανά ποινικά αδικήματα. Εκτός από τις παραπάνω [αρχές και μεθόδους ερμηνείας](#) είναι απαραίτητη για μια επιτυχή εξέταση η γνώση της δομής των εγκλημάτων και της σχέσης μεταξύ τους. Από τη δομή των εγκλημάτων προκύπτουν, μεταξύ άλλων, οι πραγματικές προϋποθέσεις. Θα πρέπει να γνωρίζετε την ιεραρχία, για να ξέρετε με ποιο έγκλημα πρέπει να ξεκινήσει η εξέταση.

I. Ανάλογα με τη φύση του εγκλήματος

Υπάρχουν διάφοροι τρόποι ταξινόμησης των πολυάριθμων εγκλημάτων ανάλογα με τη φύση τους. Οι συνηθέστεροι τρόποι ταξινόμησης είναι οι εξής:

1. Κακούργημα και πλημμέλημα

Συμβουλή των ειδικών

Θα πρέπει πρώτα να διαβάσετε όλους τους τίτλους που αναφέρονται παρακάτω και να προσπαθήσετε να καταλάβετε μόνοι σας σε τι διαφέρουν.

Στο άρθρο 12 του γερμανικού ΠΚ¹ γίνεται διάκριση μεταξύ του κακούργηματος και του πλημμελήματος ανάλογα με τη **βαρύτητα της επαπειλούμενης ποινής**. Σύμφωνα με την παράγραφο 1, τα κακούργηματα είναι παράνομες πράξεις, οι οποίες τιμωρούνται με ποινή στερητική της ελευθερίας διάρκειας τουλάχιστον ενός έτους και άνω. Η παρ.2 ορίζει ότι τα πλημμελήματα είναι παράνομες πράξεις, οι οποίες τιμωρούνται τουλάχιστον με την ελάχιστη ποινή φυλάκισης ή με χρηματική ποινή.

Παράδειγμα

Το άρθρο 212 αφορά σε κακούργημα, ενώ το άρθρο 223 σε πλημμέλημα.

Κατά την παρ. 3, η αύξηση ή μείωση των ποινών σύμφωνα με τις διατάξεις του Γενικού Μέρους (όπως π.χ. σε περίπτωση συνέργειας του άρθρου 27 παρ.2) δεν λαμβάνεται υπόψη, όπως συμβαίνει επίσης και με ιδιαίτερα σοβαρές ή λιγότερο σοβαρές περιπτώσεις ενός εγκλήματος, όπως π.χ. το άρθρο 249 παρ.2. Το ίδιο ισχύει και για τα «τυπικά» παραδείγματα, καθώς συγκαταλέγονται στους κανόνες για την επιμέτρηση της ποινής και συνεπώς δεν έχουν αντικειμενική υπόσταση (βλ. άρθρο 243).

Για την πρόβλεψη αυστηρότερης και ηπιότερης ποινής (διακεκριμένα και προνομιούχα εγκλήματα αντίστοιχα) ισχύει κάτι διαφορετικό, εφόσον οδηγεί σε αλλαγή στην κλίμακα των ποινών.

Παράδειγμα

Το άρθρο 263 αφορά σε πλημμέλημα, ενώ η κατ' επάγγελμα απάτη στο πλαίσιο οργανωμένης συμμορίας του άρθρου 263 παρ. 5 αποτελεί κακούργημα.

Αυτή η ταξινόμηση είναι σημαντική για [το αξιόποινο της απόπειρας](#). Κατά το άρθρο 23 παρ.1, η απόπειρα διάπραξης κακούργηματος αποτελεί πάντοτε αξιόποινη πράξη, ενώ η απόπειρα διάπραξης πλημμελήματος μόνο όταν το διατάξει ρητά ο νομοθέτης.

Παράδειγμα

Στην περίπτωση του άρθρου 212, η απόπειρα είναι τιμωρητέα κατά το άρθρο 23 παρ.1. Ωστόσο και στην περίπτωση του άρθρου 223 ο νομοθέτης θα πρέπει να επιβάλλει ποινή για την απόπειρα, όπως ορίζεται στην παρ.2.

2. Εγκλήματα αποτελέσματος και συμπεριφοράς

Η διάκριση των εγκλημάτων αποτελέσματος και των εγκλημάτων συμπεριφοράς γίνεται με βάση τη **σχέση της συμπεριφοράς και του αποτελέσματος**. Στην περίπτωση των [εγκλημάτων αποτελέσματος](#), η **επέλευση** ενός **αποτελέσματος** που είναι διακριτό από τη συμπεριφορά και που προκαλείται από αυτήν αιτιωδώς αποτελεί προϋπόθεση της νόμιμης αντικειμενικής υπόστασης, ενώ αντίθετα για τα

¹ [Σ.τ.Μ.]: Στο εξής όταν γίνεται αναφορά σε άρθρα και παραγράφους αυτά θα αφορούν τον γερμανικό Ποινικό Κώδικα, εκτός αν διευκρινίζεται διαφορετικά στο κείμενο.

απλά εγκλήματα συμπεριφοράς δεν απαιτείται κανένα τέτοιο αποτέλεσμα. Το άδικο πραγματοποιείται ήδη μέσω της τέλεσης της πράξης που περιγράφεται στο νόμο.

Παράδειγμα

Εγκλήματα αποτελέσματος είναι π.χ. η ανθρωποκτονία και η σωματική βλάβη. Το αποτέλεσμα, που πληροί τις προϋποθέσεις του πραγματικού, συνίσταται εδώ στη θανάτωση (§§ 211 επ.) ή τον τραυματισμό (§§ 223 επ.) ενός ατόμου. Στα **εγκλήματα συμπεριφοράς** ανήκει η ψευδής κατάθεση κατά § 153 επ.. Για την πραγματοποίηση της ποινικής υπόστασης της πράξης αρκεί η τέλεσή της, ανεξάρτητα από το τι αποτέλεσμα έχει αυτή η πράξη.

Η διάκριση αυτή είναι **σημαντική για την αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος**. Στο έγκλημα αποτελέσματος πρέπει να εξετάζετε την αιτιότητα και τον αντικειμενικό καταλογισμό ως συνδεδεκά στοιχεία της συμπεριφοράς και του αποτελέσματος, παρόλο που αυτό δεν αναφέρεται ρητώς στους κανόνες του Ειδικού Μέρους.

Παράδειγμα

Ο Α πυροβολεί τον Β που είναι ξαπλωμένος στο κρεβάτι και τον πετυχαίνει στο στήθος. Ωστόσο, αυτό που δεν γνωρίζει ο Α είναι ότι ένα λεπτό νωρίτερα ο Β υπέστη καρδιακή προσβολή και κατέληξε. Παρόλα αυτά, στην περίπτωση αυτή προκλήθηκε το πραγματικό αποτέλεσμα. Υπάρχει, επίσης, μια συμπεριφορά από τον Α. Όμως, η συμπεριφορά αυτή δεν προκάλεσε το αποτέλεσμα και έτσι ο Α δεν μπορεί να τιμωρηθεί για ολοκληρωμένη ανθρωποκτονία.

3. Εγκλήματα βλάβης και διακινδύνευσης

Ανάλογα με το **βαθμό της προσβολής** του προστατευόμενου αντικειμένου γίνεται ο διαχωρισμός μεταξύ των **εγκλημάτων βλάβης** και διακινδύνευσης. Τα εγκλήματα βλάβης προϋποθέτουν μια **πραγματική βλάβη** του προστατευόμενου αντικειμένου, ενώ στα εγκλήματα διακινδύνευσης αρκεί μόνο ο δράστης να **προκαλέσει τη διακινδύνευσή** του.

Παράδειγμα

Στις ανθρωποκτονίες κατά § 211 επ. απαιτείται η θανάτωση και συνεπώς η προσβολή του προστατευόμενου αντικειμένου της ζωής. Αντιθέτως, σύμφωνα με το άρθρο 315γ, απαιτείται μόνο η διακινδύνευση των άκρων ή της ζωής ή ενός πράγματος μεγάλης αξίας, χωρίς αυτή πράγματι να οδηγεί σε πραγματική απώλεια της αξίας.

Κατά τον Ποινικό Κώδικα, **τα εγκλήματα διακινδύνευσης διακρίνονται σε συγκεκριμένα και αφηρημένα**. Στην περίπτωση των εγκλημάτων αφηρημένης διακινδύνευσης τιμωρείται η συμπεριφορά που είναι γενικά (αφηρημένα) επικίνδυνη για το προστατευόμενο αντικείμενο. Από την άλλη πλευρά, στην περίπτωση των εγκλημάτων συγκεκριμένης διακινδύνευσης, **ο κίνδυνος πρέπει να έχει συγκεκριμενοποιηθεί σε κάθε μεμονωμένη περίπτωση**. Η εμφάνιση του κινδύνου

εδώ αποτελεί **στοιχείο της ειδικής υπόστασης του εγκλήματος**, ενώ ο κίνδυνος στα εγκλήματα αφηρημένης διακινδύνευσης είναι ο λόγος για την ύπαρξη της διάταξης και δεν χρειάζεται να εξεταστεί χωριστά.

Παράδειγμα

Ο λόγος επιβολής ποινής του άρθρου 306^α παρ.1 είναι ο γενικός κίνδυνος που προκύπτει από τον εμπρησμό. Η προϋπόθεση για την αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος εδώ δεν είναι να επέλθει πραγματικά αυτός ο κίνδυνος, σε αντίθεση με το άρθρο 306^α παρ.2 , όπου η α.υ.ε. απαιτεί επιπλέον την εμφάνιση του κινδύνου βλάβης της υγείας, δηλαδή ο αφηρημένος κίνδυνος εμπρησμού πρέπει να έχει γίνει συγκεκριμένος.

Η διάκριση μεταξύ των εγκλημάτων βλάβης και διακινδύνευσης **πρέπει να παρατηρηθεί σε περίπτωση δόλου**. Στα εγκλήματα διακινδύνευσης ο δράστης πρέπει να αναμένει μόνο την πιθανότητα κινδύνου. Δεν έχει σημασία αν περίμενε έναν τραυματισμό που ενδεχομένως και να είχε συμβεί.

Παράδειγμα

Ο Α χτυπάει την ανήμπορη γιαγιά Ο και της αρπάζει την τσάντα. Η Ο παθαίνει ένα πολύ σπάνιο και περίπλοκο κάταγμα στις αρθρώσεις του ώμου. Ο Α, ο οποίος κατηγορείται για επικίνδυνη ληστεία κατά τα άρθρα 249, 250 παρ.1 αρ.1γ, εξηγεί στην ακροαματική διαδικασία, ότι δεν περίμενε να συμβεί αυτός ο σπάνιος τραυματισμός. Στη συνέχεια, το δικαστήριο του απαντά ότι κάτι τέτοιο έτσι και αλλιώς δεν ήταν απαραίτητο. Αρκεί να γνώριζε την ύπαρξη του συγκεκριμένου κινδύνου για πρόκληση κάποιας σοβαρής βλάβης στην υγεία και τον αψήφησε. Όταν αυτός χτύπησε την ανήμπορη Ο, σίγουρα περίμενε ότι μπορεί να υπάρξουν τραυματισμοί, ιδιαίτερα το «κλασικό» κάταγμα του αυχένα του μηριαίου οστού. Επομένως, δεν έχει σημασία ο πραγματικός τραυματισμός.

4. Εγκλήματα διαρκή και στιγμιαία

Η διάκριση μεταξύ των διαρκών και των στιγμιαίων εγκλημάτων γίνεται με βάση το **χρονικό κριτήριο**. Στην περίπτωση των διαρκών εγκλημάτων, ο δράστης προκαλεί μια παράνομη κατάσταση, την οποία στη συνέχεια διατηρεί, έτσι ώστε η αξιόποινη πράξη να «ανανεώνεται διαρκώς». Από την άλλη πλευρά, στα στιγμιαία εγκλήματα το ποινικό αδίκημα υπάρχει ήδη όταν προκαλείται η παράνομη κατάσταση.

Παράδειγμα

Εγκλήματα διαρκή είναι η παράνομη κατακράτηση του άρθ.239, καθώς και η διατάραξη της οικιακής ειρήνης του άρθ.123.

Στιγμιαία εγκλήματα, από την άλλη πλευρά, είναι η ανθρωποκτονία και η σωματική βλάβη. Η ολοκλήρωση και κατά κανόνα η αποπεράτωσή τους γίνεται όταν προκληθεί το πραγματικό αποτέλεσμα (θανάτωση ή σωματική βλάβη). Στα διαρκή εγκλήματα η

περάτωσή τους συμβαίνει μόνο με την άρση της παράνομης κατάστασης, ενώ η ολοκλήρωση συμβαίνει ήδη με την εμφάνιση της παράνομης κατάστασης.

Η διάκριση είναι σημαντική, για παράδειγμα, για την απάντηση του ερωτήματος εάν **τρίτοι που συμμετείχαν αργότερα** μπορούν ακόμα να κατηγορηθούν για αυτουργία ή συμμετοχή.

Παράδειγμα

Ο Α έχει μόλις μαχαιρώσει τον Β, όταν έρχεται ο Γ και προσφέρεται να τον πάρει από τον τόπο του εγκλήματος και να τον πάει σπίτι. Στην περίπτωση αυτή, δεν θεωρείται ότι ο Γ έδρασε ως συνεργός κατά τα άρθ. 212, 223, καθώς η πράξη δεν είχε μόνο ολοκληρωθεί, αλλά και τερματιστεί.

Ο Α αναγκάζει, παρουσία ενός γεμάτου όπλου, τον Β να μείνει καθισμένος στον καναπέ. Μετά από μερικά λεπτά αυτός πρέπει να ικανοποιήσει μια επείγουσα ανθρώπινη ανάγκη και γι' αυτό ζητά από τον Γ, ο οποίος μόλις έφτασε, να πάρει το όπλο και να συνεχίσει να σημαδεύει τον Β. Εδώ η παράνομη κατακράτηση είχε μεν ήδη ολοκληρωθεί, αλλά δεν είχε ακόμα τερματιστεί όταν ήρθε ο Γ. Έτσι, θεωρείται ότι ο Γ συμμετείχε σε διαδοχική συναυτουργία κατά τα άρθ. 239, 25 παρ. 2 ή σε συνέργεια κατά το άρθρο 27.

5. Εγκλήματα ολοκληρωμένα και εγκλήματα επιχείρησης

Στα ολοκληρωμένα εγκλήματα, η διάκριση μεταξύ της ολοκλήρωσης και της απόπειρας καθορίζεται σύμφωνα με τον βαθμό εκτέλεσης της αξιόποινης πράξης. Στα εγκλήματα επιχείρησης επιβάλλεται ποινή και μόνο για την «επιχείρηση». Σε αυτή την περίπτωση, **η απόπειρα και η ολοκλήρωση ενός εγκλήματος εξισώνονται** κατά το άρθρο 11 παρ.1 αρ.6. Δεν υπάρχει, δηλαδή, καμία απόπειρα σε αυτή την περίπτωση και, επομένως, δεν υπάρχει υπαναχώρηση και η αντίστοιχη απαλλαγή από την ποινή.

Παράδειγμα

Η ανθρωποκτονία ολοκληρώνεται μόνο όταν επέλθει ο θάνατος. Εάν ο δράστης έχει προβεί στην πράξη της δολοφονίας, έχοντας π.χ. χορηγήσει το δηλητήριο, αλλά παρ' όλα αυτά δεν επήλθε ο θάνατος, λόγω π.χ. πολύ χαμηλής δόσης, τότε το έγκλημα «κόλλησε» στο στάδιο της απόπειρας. Εάν τώρα ο δράστης φροντίσει, ώστε το θύμα να μεταβεί στο νοσοκομείο, τότε θα του επιβληθεί ποινή σύμφωνα με το άρθρο 24 παρ.1 και όχι σύμφωνα με το άρθρο 212. Αντίθετα, κατά το άρθ.316γ παρ.1 αρ.2, συνιστά αξιόποινη πράξη «. . . όποιος επιχειρεί να προκαλέσει έκρηξη ή πυρκαγιά». Δεν είναι απαραίτητο να προκληθεί στην πραγματικότητα η πυρκαγιά ή η έκρηξη. Αρκεί η πράξη που αποσκοπεί στην πρόκλησή τους. Επομένως, το έγκλημα ολοκληρώνεται με την τέλεση αυτής της πράξης.

6. Κοινά, ιδιαίτερα και ιδιόχειρα εγκλήματα

Τα εγκλήματα, ανάλογα με την πιθανή **ομάδα δραστών**, διακρίνονται σε κοινά, ιδιαίτερα και ιδιόχειρα.

Στα **κοινά εγκλήματα** ο δράστης μπορεί να είναι **οποιοσδήποτε**. Σε αυτές τις περιπτώσεις χρησιμοποιείται στο νόμο η λέξη «όποιος».

Στα **ιδιαίτερα εγκλήματα** ο δράστης πρέπει να ανήκει σε **ορισμένο κύκλο ατόμων**, τον οποίο ορίζει συγκεκριμένα ο νόμος. Στην περίπτωση αυτή, δράστης - συμπεριλαμβανομένων των συνεργών ή των έμμεσων δραστών - είναι μόνο εκείνος, ο οποίος έχει την αντίστοιχη ιδιότητα που προβλέπεται από τον νόμο.

Για **ιδιόχειρα εγκλήματα** κάνουμε λόγο, όταν για την πλήρωση της α.υ.ε. απαιτείται **η τέλεση της πράξης από τον ίδιο τον δράστη**, με αποτέλεσμα ότι ο δράστης μπορεί να είναι μόνο εκείνος, ο οποίος εκτελεί την πράξη αυτοπροσώπως. Συνεπώς, τα ιδιόχειρα εγκλήματα δεν μπορούν να τελεστούν με έμμεση αυτουργία.

Παράδειγμα

Η ανθρωποκτονία και η σωματική βλάβη είναι κοινά εγκλήματα. Μπορούν να τελεστούν από οποιονδήποτε.

Στα ιδιαίτερα ανήκουν π.χ. τα υπηρεσιακά εγκλήματα, που ρυθμίζονται από τα άρθρα 331 και επ. Ο αυτουργός αυτών των εγκλημάτων μπορεί να είναι μόνο υπάλληλος ή πρόσωπο στο οποίο έχουν ανατεθεί καθήκοντα δημόσιας υπηρεσίας κατά το άρθ.11 παρ.1 αρ.2.

Στα ιδιόχειρα εγκλήματα ανήκει η ψευδής κατάθεση κατά τα άρθρα 153 επ. Στην περίπτωση αυτή τιμωρείται μόνο εκείνος που δίνει κατάθεση αυτοπροσώπως ενώπιον των αρμόδιων αρχών.

Όπως βλέπετε, η διάκριση αυτή είναι **σημαντική σε περιπτώσεις αυτουργίας και συμμετοχής**.

II. Ανάλογα με τον τρόπο τέλεσης

Τα εγκλήματα διακρίνονται σε **εγκλήματα τέλεσης** και **παράλειψης**, ενώ τα εγκλήματα παράλειψης, με τη σειρά τους, διακρίνονται σε **μη γνήσια** και **γνήσια**.

Επιπλέον, γίνεται διάκριση ανάμεσα στις πράξεις που **τελούνται με πρόθεση** και σε εκείνες που τελούνται **από αμέλεια**. Ακόμη, η **ολοκλήρωση μιας πράξης** διαφοροποιείται από την **απόπειρα**.

Για **εγκλήματα τέλεσης** κάνουμε λόγο, όταν το πραγματικό αποτέλεσμα προκύπτει από μια ενέργεια. Τα **μη γνήσια εγκλήματα παράλειψης** αποτελούν το συμπλήρωμά τους. Σε αυτά, το αποτέλεσμα που απαιτείται για την αντικειμενική υπόσταση του

εγκλήματος προκαλείται, υπό τους όρους του άρθρου 13, με παράλειψη της αναγκαίας και απαιτούμενης πράξης, παρά την σχετική υποχρέωση που προκύπτει από μια εγγυητική θέση.

Παράδειγμα

Ο πατέρας σκοτώνει την κόρη του ρίχνοντας την από την κουπαστή στην ανοιχτή θάλασσα. Στην περίπτωση αυτή διαπράχθηκε ανθρωποκτονία εκ προθέσεως με ενέργεια, κατά τα άρθρα 212,211.

Εάν, όμως, η κόρη είχε πέσει μόνη της από την κουπαστή και ο πατέρας απλώς παρέλειψε να τη σώσει, αν και θα μπορούσε να το είχε κάνει, τότε το έγκλημα θα ήταν η ανθρωποκτονία εκ προθέσεως με παράλειψη, κατά τα άρθρα 212,211,13.

Τα **γνήσια εγκλήματα παράλειψης** ορίζουν την απαιτούμενη ενέργεια για την πλήρωση της α.υ.ε. Η παράλειψη της ενέργειας αυτής, κατά τον τρόπο που αυτή έχει οριστεί, συνιστά ποινικό αδίκημα.

Παράδειγμα

Ο Α, ενώ περπατάει, βλέπει ένα παιδί να πέφτει σε μια ορεινή λίμνη. Αν και, ως καλός κολυμβητής, θα μπορούσε να σώσει το παιδί, αυτός δεν το κάνει. Στην περίπτωση αυτή, ελλείπει εγγυητικής θέσης του Α προς το άγνωστο παιδί, δεν εξετάζεται το ενδεχόμενο ανθρωποκτονίας με παράλειψη. Ωστόσο, κατά το άρθρο 323γ, ο Α διέπραξε ποινικό αδίκημα, αφού παραβίασε την απαίτηση για δράση που προβλεπόταν εκεί.

Σύμφωνα με το άρθρο 15, μόνο η **ενέργεια με πρόθεση** τιμωρείται, εφόσον ο νόμος δεν απειλεί ποινή ρητά για ενέργεια από αμέλεια. Επομένως, εκτός εάν η τέλεση από αμέλεια ορίζεται από το νόμο, εσείς θα πρέπει πάντα να εξετάζετε τον δόλο στις εξετάσεις, ακόμα και αν αυτό δεν αναφέρεται ρητά στον ίδιο τον κανόνα.

Παράδειγμα

Στα άρθρα 222 και 229 η τέλεση από αμέλεια τιμωρείται ρητά. Στα άρθρα 212 και 223 δεν αναφέρεται η τέλεση με πρόθεση. Αντιθέτως, αυτό προκύπτει από το άρθρο 15.

III. Ανάλογα με το προστατευόμενο έννομο αγαθό

Συμβουλή των ειδικών

Πηγαίνετε στον πίνακα περιεχομένων του Ποινικού Κώδικα και διαβάστε τον. Θα διαπιστώσετε, ότι υπάρχει π.χ. η κατηγορία των εγκλημάτων κατά της ζωής, των εγκλημάτων κατά της σωματικής ακεραιότητας, των εγκλημάτων κατά της προσωπικής ελευθερίας, κατά της ιδιοκτησίας κ.λπ.

Στο Ειδικό Μέρος του ΠΚ, ο νομοθέτης έχει συγκεντρώσει αδικήματα που έχουν να κάνουν με το ίδιο **θέμα** και τα έχει εντάξει σε **κατηγορίες εγκλημάτων**. Σημείο αναφοράς αυτής της κατηγοριοποίησης είναι το **έννομο αγαθό που προστατεύεται**.

IV. Ανάλογα με την ιεραρχία

Στις κατηγορίες των εγκλημάτων υπάρχει μια ιεραρχική σχέση μεταξύ των εγκλημάτων.

Το **βασικό έγκλημα** αποτελεί τη βασική μορφή από τους τύπους εγκλημάτων και περιλαμβάνει τις ελάχιστες προϋποθέσεις.

Παράδειγμα

Το άρθρο 242 είναι το βασικό έγκλημα της κλοπής, ενώ το άρθρο 223 είναι το βασικό έγκλημα της σωματικής βλάβης.

Σε αυτό το βασικό έγκλημα υπάρχουν **διακεκριμένες και προνομιούχες παραλλαγές**. Για διακεκριμένες παραλλαγές κάνουμε λόγο όταν προκύπτουν επιβαρυντικές περιστάσεις. Στην περίπτωση των προνομιούχων παραλλαγών ισχύουν ελαφρυντικές περιστάσεις στο βασικό έγκλημα.

Παράδειγμα

Η κλοπή από συμμορία, κατά το άρθρο 244 παρ.1 αρ.2, είναι μια διακεκριμένη παραλλαγή του βασικού εγκλήματος της κλοπής του άρθρου 242. Η επιβαρυντική περίσταση εδώ είναι η τέλεση της κλοπής ως μέλος μιας συμμορίας. Το άρθρο 216, από την άλλη πλευρά, θεωρείται προνομιούχα παραλλαγή του άρθρου 212, επειδή υπό τις περιστάσεις που περιγράφονται εκεί – ανθρωποκτονία με συναίνεση – προβλέπεται ελαφρύτερη ποινή.

Σημείωση

Προνομιούχες περιπτώσεις μπορούν επίσης να παρουσιαστούν με τη μορφή προαπαιτούμενου αιτήματος, όπως π.χ. στο άρθρο 247, στο οποίο ο νομοθέτης καθιστά σαφές, ότι η κλοπή μεταξύ μελών του σπιτιού και της οικογένειας (υφαίρεση) διώκεται μόνο κατόπιν αιτήματος του ζημιωθέντος. Εάν δεν υποβληθεί τέτοιο αίτημα, δεν μπορεί να ακολουθήσει δίωξη για την πράξη αυτή. Έτσι, εδώ τα μέλη της οικογένειας τυχαίνουν προνομιούχας περίπτωσης.

Τα διακεκριμένα και τα προνομιούχα εγκλήματα είναι **παραλλαγές** του βασικού εγκλήματος και **δεν είναι ανεξάρτητα** από αυτό, καθώς αυτά στηρίζονται στο βασικό έγκλημα και απλώς επεκτείνουν τις περιπτώσεις του.

Συμβουλή των ειδικών

Για τις εξετάσεις αυτό σημαίνει ότι το διακεκριμένο/ προνομιούχο έγκλημα προϋποθέτει το βασικό έγκλημα. Από αυτήν την άποψη, υπάρχουν δύο τρόποι δομής:

Μπορείτε πρώτα να εξετάσετε **εξ ολοκλήρου το βασικό έγκλημα**, δηλαδή την ειδική υπόσταση του εγκλήματος, το παράνομο και την ενοχή και στη συνέχεια να ξεκινήσετε εκ νέου, εξετάζοντας τώρα **εξ ολοκλήρου** τις προϋποθέσεις του **διακεκριμένου εγκλήματος**.

Το πλεονέκτημα αυτής της δομής είναι ότι δεν θα μπερδεύεστε κατά τη διάρκεια των εξετάσεων και ενδείκνυται ιδιαίτερα για διακεκριμένα εγκλήματα που είναι δύσκολο να εξεταστούν, όπως στην περίπτωση του άρθρου 244.

Στις περισσότερες περιπτώσεις είναι προτιμότερο να εξετάζετε το **βασικό έγκλημα από κοινού με το διακεκριμένο έγκλημα**. Έπειτα, να εξετάζετε τις προϋποθέσεις του βασικού και του διακεκριμένου εγκλήματος στην αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος, καθώς και τον δόλο ως προς το βασικό και το διακεκριμένο έγκλημα στην υποκειμενική υπόσταση του εγκλήματος. Τέλος, να εξετάζετε και για τα δύο μαζί το παράνομο και την ενοχή. Αυτή η δομή ενδείκνυται π.χ. στην περίπτωση του άρθρου 224, όταν, δηλαδή, ο δράστης έχει προκαλέσει μια σωματική βλάβη χρησιμοποιώντας δηλητήριο ή κάποιο άλλο μέσο από αυτά που αναφέρονται εκεί.

Ωστόσο, υπάρχουν και **ανεξάρτητες εγκληματικές παραλλαγές (ιδιώνυμα εγκλήματα)**. Για αυτές γίνεται λόγος, όταν το βασικό έγκλημα επεκτείνεται με τέτοιο τρόπο, ώστε να προκύπτει, από άποψη αξίας, ένα νέο, απαξιολογικά, αυτοτελές έγκλημα.

Παράδειγμα

Έτσι, κατά το άρθρο 252, η ληστρική κλοπή δεν είναι μόνο επέκταση της κλοπής του άρθρου 242, αλλά ένα απαξιολογικά αυτοτελές έγκλημα. Αυτό διαφαίνεται από το γεγονός ότι ο δράστης, μετά την αφαίρεση, χρησιμοποιεί μέσα εξαναγκασμού για τη διατήρηση των κλοπιμαίων.

Εκτός από τα μη αυτοτελή διακεκριμένα εγκλήματα υπάρχουν επίσης τα **εκ του αποτελέσματος διακρινόμενα εγκλήματα**. Στην περίπτωση των εκ του αποτελέσματος διακρινόμενων εγκλημάτων, ο νόμος προβλέπει επαύξηση της ποινής σε περίπτωση που μέσω της διάπραξης του βασικού εγκλήματος προκαλείται επιπλέον, τουλάχιστον από αμέλεια, μια ιδιαίτερη συνέπεια της πράξης (πρβλ. άρθ.18).

Παράδειγμα

Τα άρθρα 226 παρ.1 και 227 αποτελούν εκ του αποτελέσματος διακρινόμενα εγκλήματα για το βασικό έγκλημα του άρθρου 223. Η ιδιαίτερη συνέπεια, σύμφωνα με το άρθρο 226 παρ.1, είναι για παράδειγμα η απώλεια ενός σημαντικού μέλους του σώματος και σύμφωνα με το άρθρο 227, η επέλευση του θανάτου.

Συμβουλή των ειδικών

Συνεπώς, τα εκ του αποτελέσματος διακρινόμενα εγκλήματα προϋποθέτουν επίσης το βασικό έγκλημα, με αποτέλεσμα να υπάρχουν οι δύο τρόποι δομής που περιγράφονται παραπάνω.

Ωστόσο, επειδή στα εκ του αποτελέσματος διακρινόμενα εγκλήματα απαιτείται μόνο αμέλεια κατά το άρθρο 18, η **κοινή δομή** είναι διαφορετική από εκείνη των διακεκριμένων εγκλημάτων:

Πρώτα εξετάστε την αντικειμενική και την υποκειμενική υπόσταση του βασικού εγκλήματος. Έπειτα, **πριν από το παράνομο**, εξετάστε τις **προϋποθέσεις του εκ του αποτελέσματος διακρινόμενου εγκλήματος**, προτού συνεχίσετε παρακάτω με το παράνομο.

Συμβουλή των ειδικών

Θα πρέπει να επιλέξετε ομάδες εγκλημάτων και να τις ταξινομήσετε σύμφωνα με τις 4 κατηγορίες που μόλις παρουσιάστηκαν. Θα διαπιστώσετε, ότι με αυτόν τον τρόπο μπορείτε να μάθετε πολλά για τους κανόνες χωρίς να έχετε διαβάσει κάποιο εγχειρίδιο για το Ειδικό Μέρος.

Για το βασικό έγκλημα υπάρχουν επίσης **«τυπικά» παραδείγματα**. Αυτά τα «τυπικά» παραδείγματα είναι **κανόνες για την επιμέτρηση της ποινής** και δεν συνιστούν τα ίδια εγκλήματα, αλλά παραθέτουν απλώς, ως παραδείγματα, περιπτώσεις, στις οποίες ο δικαστής μπορεί να επιβάλει βαρύτερη ποινή.

Παράδειγμα

Το βασικό έγκλημα του άρθρου 242 περιλαμβάνει τα «τυπικά» παραδείγματα του άρθρου 243, ενώ το έγκλημα της απάτης περιλαμβάνει εκείνα του άρθρου 263 παρ.3.

Συμβουλή των ειδικών

Στις εξετάσεις τα «τυπικά» παραδείγματα εξετάζονται μαζί με το αντίστοιχο έγκλημα **με βάση την ενοχή**.

Τέλος, υπάρχει και το **(διαζευκτικά) μικτό έγκλημα**. Τα μικτά εγκλήματα είναι εκείνα που, σε αντίθεση με τα διακεκριμένα ή τα προνομιούχα εγκλήματα, δεν μπορούν να θεωρηθούν ως προσθήκη στο βασικό έγκλημα, αλλά ως διάζευξη, με αποτέλεσμα την τέλεση **είτε του ενός είτε του άλλου εγκλήματος**. Δεν είναι δυνατόν και τα δύο εγκλήματα να τελούνται ταυτόχρονα.

Παράδειγμα

Ο Β δανείζεται ένα βιβλίο από τον Α. Αυτό το βιβλίο κάποια στιγμή περιέρχεται στην κατοχή του Γ. Εάν ο Γ πήρε το βιβλίο αυτό από τον Β παρά τη θέλησή του, τότε πρόκειται για κλοπή κατά το άρθρο 242. Εάν, από την άλλη πλευρά, ο Γ πήρε το βιβλίο από τον Β με τον αναληθή ισχυρισμό, ότι ο Α ανέθεσε σε αυτόν να του επιστρέψει το βιβλίο, τότε η αλλαγή του κατόχου έγινε πράγματι με δόλο, αλλά παρόλα αυτά έγινε συναινετικά. Συνεπώς, διέπραξε απάτη κατά το άρθρο 263. Στα άρθρα 242 και 263 **η τέλεση του ενός αποκλείει την τέλεση του άλλου** και αποτελούν, έτσι, υπαλλακτικώς μικτά εγκλήματα.

2. ΠΑΡΑΘΕΣΗ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

FAKTENCHECK

Ist das deutsche Grundgesetz eine echte Verfassung?

© Quelle: DAV

Alles Gute, Grundgesetz!

In Deutschland ist es in den letzten Jahren immer mehr in Mode gekommen, die Legitimität von deutschen Institutionen und Staatsorganen anzuzweifeln. Zum 67. Geburtstag des deutschen Grundgesetzes räumt die Anwaltauskunft mit der Behauptung auf, das deutsche Grundgesetz sei keine rechtmäßige Verfassung.

Seine Verkündung kann als Geburtsstunde der Bundesrepublik Deutschland gesehen werden: Heute vor 67 Jahren, am 23. Mai 1949, wurde das Grundgesetz verkündet, einen Tag später trat es als Verfassung des neugegründeten deutschen Staates in Kraft. Bis heute bildet das Grundgesetz die rechtliche und politische Grundordnung der Bundesrepublik und ist die geltende Verfassung der Deutschen.

Doch letztgenannte Tatsache wird mittlerweile von einer wachsenden Zahl von Menschen in Frage gestellt. Im Internet finden sich auf unterschiedlichen Plattformen Bürger, die nicht mehr an die Legitimität und Rechtsstaatlichkeit des Landes glauben. Oft entstehen solche Theorien durch im Netz verbreitete Halbwahrheiten. Viel diskutiert wird beispielsweise die Frage, ob Deutschland ein Staat, oder tatsächlich nur eine eingetragene Firma sei.

Anhänger dieser Thesen glauben nicht mehr an die Rechtmäßigkeit von Gesetzen und Staatsorganen. Den Geburtstag des Grundgesetzes nutzen wir als deshalb als Gelegenheit, um mit drei populären Thesen rund um das Grundgesetz aufzuräumen.

1. These: Das Grundgesetz ist keine Verfassung, weil es nicht diesen Titel trägt.

Als das Grundgesetz geschaffen wurde, wurde der Begriff „Verfassung“ bewusst vermieden. Denn das Grundgesetz war in der Form, in der es 1949 verabschiedet wurde, als Provisorium gedacht. Deutschland war damals ein geteiltes Land und sollte es bis zum 3. Oktober 1990 auch bleiben. Das am 23. Mai 1949 verkündete Grundgesetz besaß faktisch nur für „West-Deutschland“, also die damalige Bundesrepublik Deutschland Geltung. Die DDR gab sich am 30. Mai 1949 eine eigene Verfassung.

Der Wunsch nach der Wiedervereinigung fand sich in der Präambel des damaligen Grundgesetzes, also der Fassung von vor 1989, wieder. Dort war zu lesen: *„Das gesamte Deutsche Volk bleibt aufgefordert, in freier Selbstbestimmung die Einheit und Freiheit Deutschlands zu vollenden.“* Außerdem stand darin, dass das Grundgesetz geschaffen wurde *„um dem staatlichen Leben für eine Übergangszeit eine neue Ordnung zu geben.“*

Im Zuge der Wiedervereinigung wurde das Grundgesetz dann zur Verfassung des gesamten Deutschland erklärt. So endet die aktuelle Präambel auch mit dem Satz: *„Damit gilt dieses Grundgesetz für das gesamte Deutsche Volk.“* Die Bemerkung der „Übergangszeit“ verschwand ebenfalls.

Dass der Begriff „Verfassung“ nicht zum Einsatz kommt, hat übrigens keinerlei Einfluss auf die Legitimität des Grundgesetzes. Auch in anderen Staaten, etwa in den Niederlanden oder in Finnland, heißt die gültige Verfassung so.

2. These: Das Grundgesetz ist keine Verfassung, weil es nicht vom Volk gewählt wurde.

Häufig wird von Skeptikern das Argument vorgebracht, dass das Grundgesetz schon allein deswegen keine Rechtmäßigkeit als Verfassung besäße, weil es nicht vom Volk gewählt, beziehungsweise angenommen wurde.

Diese These beruht auf einer völligen Fehlauffassung: Nirgends wird eine Verfassung als etwas beschrieben, was per Volksentscheid angenommen werden muss, um gültig zu sein. Würde diese Regel gelten, hätte Deutschland noch nie eine gültige Verfassung besessen. Denn weder die Reichsverfassung von 1871, noch die Weimarer Verfassung von 1919 wurden vom Volk angenommen, beziehungsweise in einer Art Volksabstimmung ratifiziert.

Darüber hinaus wurde das Grundgesetz sehr wohl allen Länderparlamenten zur Entscheidung vorgelegt, welche sich wiederum aus vom Volk gewählten Abgeordneten zusammensetzten. Bayern stimmte als einziges Bundesland dem Grundgesetz damals nicht zu. Da jedoch zwei Drittel der Länder zur Annahme des Grundgesetzes ausreichten, trat es auch in Bayern in Kraft.

3. These: Das Grundgesetz sagt selbst, dass es keine Verfassung ist, sondern nur eine Übergangslösung.

Ursprung dieser, unter Zweiflern hochpopulären, Theorie ist der Artikel 146 des Grundgesetzes. Er lautet in seiner derzeit gültigen Fassung:

„Dieses Grundgesetz, das nach Vollendung der Einheit und Freiheit Deutschlands für das gesamte deutsche Volk gilt, verliert seine Gültigkeit an dem Tage, an dem eine Verfassung in Kraft tritt, die von dem deutschen Volke in freier Entscheidung beschlossen worden ist.“

Diesen Wortlaut interpretieren Skeptiker gerne dementsprechend als Eingeständnis, dass es sich hier lediglich um eine Art Übergangslösung handle. Und eine legitime Verfassung erst noch verabschiedet werden müsse.

Doch diese Aussage ist im Artikel selbst so nicht zu finden. Artikel 146 gibt keine Handlungsempfehlung vor. Er besagt nicht, dass das Grundgesetz durch eine vom Volk bestimmte Verfassung abgelöst werden *soll* oder *muss*. Es besagt nur, dass das Grundgesetz durch eine vom Volk bestimmte Verfassung abgelöst werden *kann*.

Anders ausgedrückt besagt Artikel 146 also lediglich: „Sobald Gesetz B in Kraft tritt, verliert Gesetz A seine Gültigkeit.“ Damit wird aber in keiner Weise impliziert, dass Gesetz A bis zu diesem Zeitpunkt keine Legitimität besitzt.

Zusammenfassend kann also nur noch einmal wiederholt werden: Das Grundgesetz ist die gültige, vollkommen rechtmäßige Verfassung der Bundesrepublik Deutschland.

INHALTSVERZEICHNIS

B. Einteilung der Delikte

I. Nach der Natur

1. Verbrechen und Vergehen

2. Erfolgs- und Tätigkeitsdelikte

3. Verletzungs- und Gefährdungsdelikte

4. Dauer und Zustandsdelikte

5. Vollendungs- und Unternehmensdelikte

6. Allgemeindelikte, Sonderdelikte und eigenhändige Delikte

II. Nach der Begehungsform

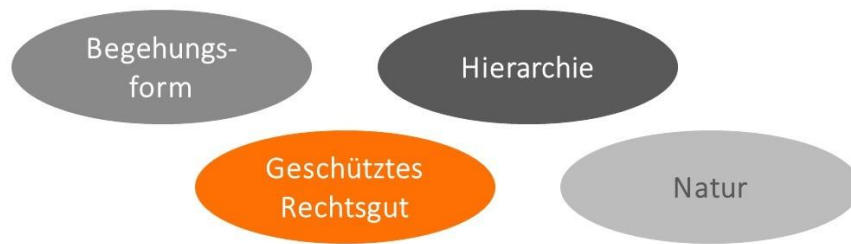
III. Nach dem geschützten Rechtsgut

IV. Nach der Hierarchie

B. Einteilung der Delikte

In der gutachterlichen Prüfung wird Ihre Aufgabe darin bestehen, sämtliche infrage kommenden Straftatbestände zunächst zu finden und dann richtig zu prüfen. Neben den oben dargestellten Prinzipien und Auslegungsmethoden ist es für eine erfolgreiche Klausur unabdingbar, die Struktur der Delikte und das Verhältnis der Delikte zueinander zu kennen. Aus der Struktur der Delikte ergeben sich u.a. die tatbestandlichen Voraussetzungen. Die Hierarchie müssen Sie kennen, um zu wissen, mit welchem Delikt die Prüfung begonnen werden muss.

Einteilung der Delikte

© juracademy.de

5

I. Nach der Natur

Es gibt verschiedene Möglichkeiten, die zahlreichen Delikte nach ihrer Natur einzuteilen. Die gebräuchlichsten Einteilungsmöglichkeiten sind die nachfolgenden:

1. Verbrechen und Vergehen

EXPERTENTIPP

Sie sollten sämtliche nachfolgend genannten Normen zunächst lesen und selbst versuchen herauszufinden, worin sie sich unterscheiden.

In § 12 wird nach der **Schwere der Strafandrohung** unterschieden zwischen Verbrechen und Vergehen. Gem. Abs. 1 sind Verbrechen rechtswidrige Taten, die im Mindestmaß mit einer Freiheitsstrafe von einem Jahr und darüber hinaus bedroht sind. Abs. 2 bestimmt, dass Vergehen rechtswidrige Taten sind, die im Mindestmaß mit einer geringeren Freiheitsstrafe oder mit Geldstrafe bedroht sind.

BEISPIEL

§ 212 ist ein Verbrechen, § 223 ein Vergehen.

Gem. Abs. 3 sind Schärfungen oder Milderungen nach den Vorschriften des Allgemeinen Teils (so z.B. bei der Beihilfe gem. § 27 Abs. 2) ebenso unbeachtlich wie besonders schwere oder minder schwere Fälle eines Deliktes, wie z.B. § 249 Abs. 2. Gleiches gilt für Regelbeispiele, da diese zu den Strafzumessungsregeln gehören, mithin keine Tatbestandsqualität haben (vgl. § 243).

Etwas anderes gilt für Qualifikationen und Privilegierungen, sofern sie zu einer Strafraumenverschiebung führen.

BEISPIEL

§ 263 ist ein Vergehen, der gewerbsmäßige Bandenbetrug gem. § 263 Abs. 5 ist jedoch ein Verbrechen.

Diese Einteilung ist wichtig für die **Strafbarkeit des Versuchs**. Gem. § 23 Abs. 1 ist der Versuch eines Verbrechens stets, der Versuchs eines Vergehens nur dann strafbar, wenn der Gesetzgeber es ausdrücklich anordnet.

BEISPIEL

Bei § 212 ist der Versuch gem. § 23 Abs. 1 strafbar. Bei § 223 hingegen hat der Gesetzgeber in Abs. 2 die Versuchsstrafbarkeit anordnen müssen.

2. Erfolgs- und Tätigkeitsdelikte

Erfolgs- und Tätigkeitsdelikte werden nach der **Beziehung von Handlung und Erfolg** unterschieden. Während bei den **Erfolgsdelikten** der **Eintritt** eines von der Handlung abgrenzbaren und durch diese kausal verursachten **Erfolgs** Voraussetzung des gesetzlichen Tatbestandes ist, setzen **schlichte Tätigkeitsdelikte** keinen derartigen Erfolg voraus. Ihr Unrechtstatbestand wird bereits durch die Vornahme der im Gesetz **umschriebenen Handlung** verwirklicht.

BEISPIEL

Erfolgsdelikte sind z.B. die Tötungs- und Körperverletzungsdelikte. Der tatbestandsmäßige Erfolg besteht hier in der Tötung (§§ 211 ff.) bzw. Verletzung (§§ 223 ff.) eines Menschen. **Tätigkeitsdelikte** sind die Aussagedelikte gem. § 153 ff. Zur Verwirklichung des Tatbestandes reicht die Vornahme der Handlung aus, unabhängig davon, welche Wirkung diese Handlung erzielt hat.

Diese Unterscheidung ist **wichtig für den objektiven Tatbestand**. Beim Erfolgsdelikt müssen Sie, obwohl dies nicht explizit in den Normen des Besonderen Teils steht, Kausalität und objektive Zurechnung als Bindeglieder zwischen Handlung und Erfolg prüfen.

BEISPIEL

A gibt einen Schuss auf den Brustkorb des im Bett liegenden B ab, der diesen auch trifft. B ist allerdings, was A nicht weiß, eine Minute zuvor einem Herzinfarkt erlegen. Hier ist zwar der tatbestandliche Erfolg eingetreten. Es liegt auch eine Handlung des A vor. Allerdings hat diese Handlung den Erfolg nicht verursacht, so dass A nicht wegen vollendeten Totschlags bestraft werden kann.

3. Verletzungs- und Gefährdungsdelikte

Nach der **Intensität der Beeinträchtigung** des geschützten Objektes erfolgt die Abgrenzung zwischen **Verletzungs-** und Gefährdungsdelikten. Verletzungsdelikte setzen eine **tatsächliche Verletzung** des geschützten Objektes voraus, wohingegen es bei Gefährdungsdelikten ausreicht, wenn der Täter lediglich eine **Gefahr** für das Schutzobjekt **herbeiführt**.

BEISPIEL

In den Tötungsdelikten gem. § 211 ff. wird eine Tötung und damit eine Verletzung des geschützten Objektes Leben vorausgesetzt. § 315c hingegen verlangt lediglich die Gefährdung von Leib oder Leben oder einer Sache von bedeutendem Wert, ohne dass es insoweit tatsächlich zu einer realen Werteinbuße kommen muss.

Das StGB unterscheidet zwischen **konkreten und abstrakten Gefährdungsdelikten**. Bei abstrakten Gefährdungsdelikten werden Verhaltensweisen unter Strafe gestellt, die generell (abstrakt) gefährlich sind für das geschützte Objekt. Bei konkreten Gefährdungsdelikten hingegen muss sich die **Gefahr im Einzelfall konkretisiert** haben. Ihr Eintritt ist **Tatbestandsmerkmal**, wohingegen die Gefahr bei den abstrakten Gefährdungsdelikten Grund für die Existenz der Vorschrift ist und nicht gesondert geprüft zu werden braucht.

BEISPIEL

Strafgrund des § 306a Abs. 1 ist die generelle Gefährlichkeit des Inbrandsetzens. Tatbestandsvoraussetzung ist nicht die tatsächliche Realisierung dieser Gefahr im Gegensatz zu § 306a Abs. 2, wo der Tatbestand zusätzlich den Eintritt der Gefahr einer Gesundheitsschädigung verlangt, sich also die abstrakte Gefährlichkeit der Brandstiftung konkretisiert haben muss.

Die Unterscheidung zwischen Verletzungs- und Gefährdungsdelikten ist **beim Vorsatz zu beachten**. Bei den Gefährdungsdelikten muss der Täter nur mit der Möglichkeit der Gefahr rechnen. Unerheblich ist es, ob er mit einer eventuell sogar eingetretenen Verletzung gerechnet hat.

BEISPIEL

A stößt die sehr gebrechliche Oma O um und entreißt ihr die Handtasche. O zieht sich dabei einen sehr seltenen und komplizierten Schultergelenksbruch zu. A, der wegen eines schweren Raubes gem. §§ 249, 250 Abs. 1 Nr. 1c angeklagt ist, erklärt in der Hauptverhandlung, dass er nicht mit der Möglichkeit dieser seltenen Verletzung gerechnet habe. Das Gericht erklärt ihm daraufhin, dass dies auch nicht erforderlich sei. Es reiche aus, wenn er die konkrete Gefahr irgendeiner schweren Gesundheitsschädigung gekannt und diese billigend in Kauf genommen habe. Als er die gebrechliche O umgestoßen habe, habe er sicherlich mit der Möglichkeit von Verletzungen, insbesondere dem „klassischen“ Oberschenkelhalsbruch gerechnet. Auf die tatsächliche Verletzung komme es von daher nicht an.

4. Dauer und Zustandsdelikte

Nach der **zeitlichen Komponente** werden Dauer- und Zustandsdelikte voneinander unterschieden. Bei den Dauerdelikten wird ein widerrechtlicher Zustand herbeigeführt und dann vom Täter aufrechterhalten, so dass sich die Straftat „fortwährend erneuert“. Das strafrechtlich relevante Unrecht bei den Zustandsdelikten ist hingegen bereits mit der Herbeiführung des widerrechtlichen Zustandes gegeben.

BEISPIEL

Dauerdelikte sind die Freiheitsberaubung gem. § 239 sowie der Hausfriedensbruch gem. § 123.

Zustandsdelikte hingegen sind die Tötungs- und Körperverletzungsdelikte, welche mit Herbeiführen des tatbestandlichen Erfolges (Tötung- bzw. Körperverletzung) vollendet und in der Regel auch beendet sind. Bei den Dauerdelikten tritt eine Beendigung erst mit der Aufhebung des widerrechtlichen Zustands ein, wohingegen die Vollendung bereits mit Eintritt des widerrechtlichen Zustandes gegeben ist.

Die Unterscheidung ist z.B. wichtig für die Frage, ob **später hinzutretende Dritte** sich noch wegen Täterschaft oder Teilnahme strafbar machen können.

BEISPIEL

A hat gerade auf B eingestochen als C hinzukommt und ihm anbietet, ihn vom Tatort nach Hause zu fahren. Hier kommt eine Beihilfe des C zu §§ 212, 223 nicht mehr in Betracht, da die Tat sowohl vollendet als auch beendet war.

A zwingt B mit einer geladenen Schrotflinte, auf dem Sofa sitzen zu bleiben. Nach einigen Minuten muss er ein dringendes menschliches Bedürfnis befriedigen, weswegen er den soeben hinzugekommenen C bittet, die Waffe zu nehmen und weiterhin auf B zu richten. Hier war die Freiheitsberaubung zwar schon vollendet, aber noch nicht beendet, als C hinzukam, so dass für C eine sukzessive Mittäterschaft gem. §§ 239, 25 Abs. 2 oder Beihilfe gem. § 27 in Betracht kommt.

5. Vollendungs- und Unternehmensdelikte

Nach dem Grad der Tatbestandsverwirklichung bestimmt sich bei Vollendungsdelikten die Unterscheidung zwischen Vollendung und Versuch. Unternehmensdelikte stellen bereits das „Unternehmen“ unter Strafe. In diesem Fall sind gem. § 11 Abs. 1 Nr. 6 **Versuch und Vollendung eines Deliktes gleichgestellt**, dass heißt einen Versuch gibt es in diesem Fall nicht, damit auch keinen Rücktritt und die entsprechende Strafbefreiung.

BEISPIEL

Das Tötungsdelikt ist erst vollendet mit Eintritt des Todes. Ist die Tötungshandlung vorgenommen worden, z.B. das Gift verabreicht worden, gleichwohl aber z.B. aufgrund einer zu geringen Dosierung, der Tod nicht eingetreten, so ist das Delikt im Stadium des Versuches „stecken geblieben“. Sorgt der Täter jetzt dafür, dass das Opfer ins Krankenhaus kommt, dann hat er sich wegen § 24 Abs. 1 nicht gem. § 212 strafbar gemacht. Gem. § 316c Abs. 1 Nr. 2 macht sich hingegen strafbar „. . . wer es unternimmt, eine Explosion oder einen Brand herbeizuführen“. Nicht erforderlich ist, dass der Brand oder die Explosion auch tatsächlich eintreten. Ausreichend ist bereits die auf Eintritt derselben gerichtete Handlung. Das Delikt ist mithin mit Vornahme dieser Handlung vollendet.

6. Allgemeindelikte, Sonderdelikte und eigenhändige Delikte

Nach dem möglichen **Täterkreis** erfolgt die Einteilung in Allgemeindelikte, Sonderdelikte und eigenhändige Delikte.

Täter eines **Allgemeindelikts** kann **jedermann** sein. In diesen Fällen ist im Gesetz das Wort „wer“ verwendet worden.

Bei **Sonderdelikten** ist der **Täterkreis begrenzt** und im Gesetz im Einzelnen umschrieben. Täter – auch Mittäter oder mittelbarer Täter – ist hier nur derjenige, der die entsprechende gesetzlich vorgesehene Eigenschaft besitzt.

Von **eigenhändigen Delikten** spricht man, wenn der Tatbestand die **eigenhändige Vornahme der Handlung** voraussetzt mit der Folge, dass nur derjenige Täter sein kann, der die Ausführungshandlung persönlich vornimmt. Bei den eigenhändigen Delikten kommt mithin eine mittelbare Täterschaft nicht in Betracht.

BEISPIEL

Die Tötungs- und Körperverletzungsdelikte sind Allgemeindelikte. Sie können von jedermann begangen werden.

Sonderdelikte sind z.B. die in den **§§ 331 ff.** geregelten Amtsdelikte. Täter dieser Delikte kann lediglich ein Amtsträger oder ein für den öffentlichen Dienst besonders Verpflichteter gem. **§ 11 Abs. 1 Nr. 2** sein.

Zu den eigenhändigen Delikten zählen die Aussagedelikte gem. **§§ 153 ff.** Strafbar ist hier nur derjenige, der eigenhändig eine Aussage vor den zuständigen Stellen abgibt.

Wie Sie sehen, ist auch diese Unterscheidung **wichtig für Täterschaft und Teilnahme**.

II. Nach der Begehungsform

Man unterscheidet zwischen den **Begehungs-** und den **Unterlassungsdelikten** und innerhalb der Unterlassungsdelikte wiederum zwischen **unechten** und **echten Unterlassungsdelikten**.

Ferner wird unterschieden zwischen einer **vorsätzlichen und fahrlässigen Verwirklichung** sowie zwischen einer **vollendeten und versuchten Tat**.

Von **Begehungsdelikten** spricht man, wenn der tatbestandliche Erfolg durch aktives Tun herbeigeführt wird. Die Ergänzung bilden die **unechten Unterlassungsdelikte**, bei denen der im Tatbestand vorausgesetzte Erfolg unter den Voraussetzungen des **§ 13** durch Unterlassen der erforderlichen und gebotenen Handlung trotz entsprechender Verpflichtung aufgrund einer Garantenstellung herbeigeführt wird.

BEISPIEL

Der Vater tötet seine Tochter, indem er sie auf hoher See über die Reling schubst. In diesem Fall liegt eine vorsätzliche Tötung durch aktives Tun gem. §§ 212, 211 vor.

Wäre die Tochter hingegen von selbst über die Reling gefallen und hätte der Vater es dann lediglich unterlassen, sie zu retten, obgleich er es hätte tun können, läge eine vorsätzliche Tötung durch Unterlassen gem. §§ 212, 211, 13 vor.

Echte Unterlassungsdelikte benennen im Tatbestand die gebotene Handlung. Strafbar ist, wer die entsprechend definierte Handlung unterlässt.

BEISPIEL

A sieht bei einem Spaziergang, dass ein Kind in einen Gebirgssee fällt. Obgleich ihm als gutem Schwimmer die Rettung des Kindes möglich wäre, unterlässt er selbige. Hier kommt mangels einer Garantenstellung des A gegenüber dem unbekannten Kind keine Tötung durch Unterlassen in Betracht. Strafbar hat sich A jedoch gem. § 323c strafbar gemacht, da er gegen das dort normierte Handlungsgebot verstoßen hat.

Gem. § 15 ist nur **vorsätzliches Handeln** strafbar, sofern das Gesetz fahrlässiges Handeln nicht ausdrücklich mit Strafe bedroht hat. Daraus folgt, dass sofern nicht die fahrlässige Begehung im Gesetz benannt ist, Sie in der Klausur immer den Vorsatz prüfen müssen, auch wenn dies nicht explizit in der Norm selbst steht.

BEISPIEL

In den §§ 222 und 229 ist ausdrücklich die fahrlässige Verwirklichung unter Strafe gestellt. Die §§ 212 und 223 erwähnen die vorsätzliche Verwirklichung nicht. Diese ergibt sich vielmehr aus § 15.

III. Nach dem geschützten Rechtsgut

EXPERTENTIPP

Nehmen Sie das Inhaltsverzeichnis des Strafgesetzbuches zur Hand und lesen Sie es durch. Sie werden feststellen, dass es z.B. die Gruppe der Straftaten gegen das Leben, der Straftaten gegen die körperliche Unversehrtheit, der Straftaten gegen die persönliche Freiheit, gegen das Eigentum usw gibt.

Im Besonderen Teil des Strafgesetzbuches hat der Gesetzgeber Tatbestände, welche dieselbe **Thematik** behandeln, zu **Deliktgruppen** zusammengefasst. Bezugspunkt dieser Gliederung ist das **zu schützende Rechtsgut**.

IV. Nach der Hierarchie

Innerhalb der Deliktgruppen gibt es ein hierarchisches Verhältnis der Delikte zueinander.

Hierarchie

© juracademy.de

6

Die Grundform des Deliktstyps bildet der **Grundtatbestand**, welcher die Mindestvoraussetzung enthält.

BEISPIEL

§ 242 ist der Grundtatbestand des Diebstahls, § 223 der Grundtatbestand der Körperverletzung.

Zu diesem Grundtatbestand gibt es **Qualifikationen** und **Privilegierungen**. Von einer Qualifikation spricht man, wenn verschärfende Umstände hinzukommen. Bei einer Privilegierung treten zum Grundtatbestand erleichternde Umstände hinzu.

BEISPIEL

Der Bandendiebstahl gem. § 244 Abs. 1 Nr. 2 ist eine Qualifikation zum Grundtatbestand des Diebstahls gem. § 242. Der strafschärfende Umstand ist hier die Begehung des Diebstahls als Mitglied einer Bande. § 216 hingegen ist als Privilegierung zu § 212 anzusehen, da unter den dort geschilderten Umständen – Tötung auf Verlangen – eine geringere Strafe vorgesehen ist.

HINWEIS

Privilegierungen können auch in Gestalt von Antragserfordernissen auftreten, wie z.B. bei § 247, bei welchem der Gesetzgeber deutlich macht, dass der Haus- und Familiendiebstahl nur auf Antrag des Verletzten verfolgt wird. Wird ein solcher Antrag nicht gestellt, ist die Tat nicht verfolgbar. Hier werden also Familienmitglieder privilegiert.

Qualifikationen und Privilegierungen sind **unselbstständige Abwandlungen** des Grundtatbestandes, da sie auf dem Grundtatbestand aufbauend diesen lediglich erweitern.

EXPERTENTIPP

Für die Klausur bedeutet dies, dass die Qualifikation/Privilegierung das Grunddelikt voraussetzt. Insofern gibt es zwei Möglichkeiten des Aufbaus:

Sie können zunächst das **Grunddelikt vollständig**, d.h. Tatbestand, Rechtswidrigkeit und Schuld, durchprüfen, danach erneut ansetzen und nunmehr die Voraussetzungen der **Qualifikation vollständig** durchprüfen.

Dieser Aufbau hat den Vorteil, dass Sie bei der Prüfung nicht durcheinander kommen und empfiehlt sich insbesondere bei schwer zu prüfenden Qualifikationen wie dem § 244.

Eleganter ist es zumeist, das **Grunddelikt zusammen mit der Qualifikation** zu prüfen. Sie prüfen dann im objektiven Tatbestand die Voraussetzungen des Grunddelikts und der Qualifikation und im subjektiven Tatbestand Vorsatz bezüglich des Grunddelikts und der Qualifikation, und dann für beide zusammen die Rechtswidrigkeit und Schuld. Dieser Aufbau empfiehlt sich z.B. bei § 224, wenn der Täter die Körperverletzung mittels eines der dort genannten Werkzeuge, Gifte u.v.m. begangen hat.

Im Gegensatz dazu gibt es **selbstständige Abwandlungen** eines Deliktes. Von diesen spricht man, wenn der Grundtatbestand derart erweitert wird, dass wertungsmäßig ein neues Delikt mit eigenem Unwertgehalt entstanden ist.

BEISPIEL

So ist der räuberische Diebstahl gem. § 252 nicht lediglich eine Erweiterung des Diebstahls nach § 242, sondern vielmehr ein eigenständiges Delikt mit eigenem Unwertgehalt, der darin zum Ausdruck kommt, dass der Täter nach der Wegnahme Nötigungsmittel zur Beuteerhaltung einsetzt.

Neben den unselbstständigen Qualifikationen gibt es darüber hinaus noch **Erfolgsqualifikationen**. Bei Erfolgsqualifikationen sieht das Gesetz eine Strafschärfung für den Fall vor, dass durch die Verwirklichung des Grunddeliktes zusätzlich zumindest fahrlässig eine besondere Folge der Tat herbeigeführt wird (vgl. § 18).

BEISPIEL

Zum Grundtatbestand des § 223 stellen die §§ 226 Abs. 1 und 227 Erfolgsqualifikationen dar. Die besondere Folge ist gem. § 226 Abs. 1 beispielsweise der Verlust eines wichtigen Gliedes des Körpers und gem. § 227 der Eintritt des Todes.

EXPERTENTIPP

Auch die Erfolgsqualifikationen setzen mithin das Grunddelikt voraus, so dass es die oben beschriebenen zwei Möglichkeiten des Aufbaus gibt.

Da die Erfolgsqualifikationen aber gem. § 18 nur Fahrlässigkeit verlangen, sieht der **gemeinsame Aufbau** anders aus als bei den Qualifikationen:

Sie prüfen zunächst den objektiven und subjektiven Tatbestand des Grunddelikts durch. Danach, also **vor der Rechtswidrigkeit**, prüfen Sie die **Voraussetzungen der Erfolgsqualifikation**, bevor sie im Anschluss mit der Rechtswidrigkeit weitermachen.

EXPERTENTIPP

Sie sollten sich Deliktsgruppen heraussuchen und nach den soeben dargestellten 4 Kategorien einteilen. Sie werden feststellen, dass Sie auf diese Weise schon viel über die Normen lernen können, ohne ein Lehrbuch zum Besonderen Teil gelesen zu haben.

Zum Grundtatbestand gibt es ferner **Regelbeispiele**. Bei diesen Regelbeispielen handelt es sich um **Strafzumessungsregelungen**, die keine eigenen Tatbestände darstellen, sondern lediglich beispielhaft Fälle aufführen, in welchen der Richter schärfer bestrafen kann.

BEISPIEL

Zum Grundtatbestand des § 242 gehören die Regelbeispiele des § 243, zum Tatbestand des Betruges jene gem. § 263 Abs. 3.

EXPERTENTIPP

Die Regelbeispiele werden in der Klausur zusammen mit dem jeweiligen Delikt **nach der Schuld** geprüft.

Schlussendlich gibt es noch die **alternativen Tatbestände**. Alternative Delikte sind solche, die anders als Qualifizierungen oder Privilegierungen nicht als Ergänzung zum Grundtatbestand angesehen werden können, sondern als Alternative mit der Folge, dass **entweder das eine oder aber das andere Delikt** verwirklicht ist. Nicht möglich ist, dass beide Delikte gleichzeitig verwirklicht sind.

BEISPIEL

B leiht sich ein Buch von A. Dieses Buch befindet sich irgendwann im Gewahrsam des C. Hat C dieses Buch dem B gegen dessen Willen weggenommen, liegt ein Diebstahl gem. § 242 vor. Hat C hingegen B das Buch mit der wahrheitswidrigen Behauptung, A habe ihn beauftragt, das Buch zu ihm zurück zu bringen, entlockt, liegt zwar ein erschlichener, aber gleichwohl einverständlicher Gewahrsamswechsel und damit ein Betrug gem. § 263 vor. Die §§ 242 und 263 stehen zueinander im **Exklusivitätsverhältnis** und bilden alternative Tatbestände.

3. ΣΧΟΛΙΑ

3.1 Νομική Μετάφραση - Νομική Ορολογία

Η μετάφραση κειμένων νομικού ενδιαφέροντος, που είναι το αντικείμενο της παρούσας εργασίας, αποτελεί πρόκληση για τον εκάστοτε μεταφραστή. Τη διαφορετικότητα της νομικής σε σχέση με τη γενική μετάφραση εξηγεί παρακάτω ο Herbots:

Αυτό που διαφοροποιεί τη νομική μετάφραση από την εν γένει μετάφραση είναι ότι, αφενός, το προς μετάφραση κείμενο αποτελεί κανόνα δικαίου, δικαστική απόφαση ή νομική πράξη με εκούσιες και αναμενόμενες έννομες συνέπειες και, αφετέρου, η γλώσσα στην οποία έχει συνταχθεί το προς μετάφραση κείμενο είναι – είτε το θέλουμε είτε όχι – μια τεχνική γλώσσα, και ας μην της φαίνεται μερικές φορές, για την κατάκτηση της οποίας απαιτείται ένα κάποιο know-how.

(Herbots στο Βαλεοντής & Κριμπάς 2014: 243)

Στην πραγματικότητα, όμως, για να μπορεί να μεταφράζει κανείς σε μια ειδική γλώσσα, όπως η νομική, δεν απαιτείται απλώς κάποιο «know-how». Όπως αναφέρει ο Kerby (1982:5)², «[...] η μετάφραση νομικών κειμένων απαιτεί από τον μεταφραστή όχι μόνο το πέρασμα από μια γλώσσα σε μία άλλη, αλλά και κατ' αρχήν από μία έννομη τάξη σε μία άλλη (διασημειωτική μετάφραση), στη γλώσσα της οποίας θα διατυπωθεί το μετάφρασμα [...]». Σύμφωνα με το σκεπτικό αυτό, «για να μεταφράσει κανείς ένα κείμενο πρέπει πρώτα να είναι σε θέση να κατανοήσει το περιεχόμενό του» (Κελάνδριας 2016: 136). Για να μπορεί, όμως, να το κάνει αυτό «[...] ο μεταφραστής πρέπει να ερμηνεύει προκειμένου να μεταφράσει, που σημαίνει ότι πρέπει να έχει ή να είναι σε θέση να αποκτήσει όσο το δυνατόν πιο γρήγορα γνώσεις περί του αντικειμένου του κειμένου αφετηρίας» (Croix 2005: 154)³.

Όπως παρατηρεί ο Γιουτίκας (2016: 8), «Αυτό που συνήθως έρχεται πρώτο στο μυαλό μας όταν γίνεται λόγος για γλώσσα ειδικότητας είναι μια ειδική ορολογία, δυσνόητοι, δηλαδή, για τους μη μνημένους όροι και εκφράσεις που χρησιμοποιούν οι επαγγελματίες ενός κλάδου ή ακόμη και όροι συνηθισμένοι της κοινής γλώσσας, που αποκτούν μια εξειδικευμένη έννοια μέσα σε ένα επιστημονικό/ επαγγελματικό/ τεχνικό κλάδο». Μάλιστα, η ειδική αυτή ορολογία είναι το πιο χτυπητό γλωσσικό χαρακτηριστικό της νομικής γλώσσας κατά τη Cao (2007), όπως αναφέρεται στο Βαλεοντής και Κριμπάς 2014: 245. Αυτό που διαφοροποιεί τη νομική ορολογία από αυτή των υπόλοιπων επιστημών, είναι ότι στην πρώτη θεωρούνται νομικοί όροι και γλωσσικά στοιχεία, τα οποία δεν έχουν αμιγώς νομική σημασία (Κριμπάς 2013: 250).

² Στο Γιουτίκας 2016: 36

³ Στο Κελάνδριας 2016:136

Κάτι που πρέπει να έχει υπόψη του κάθε νομικός μεταφραστής είναι αυτό για το οποίο κάνει λόγο ο Γιουτίκας (2016: 38), δηλαδή το γεγονός ότι «[...] η μετάφραση νομικών κειμένων απαιτεί από τον επαγγελματία μεταφραστή υψηλό βαθμό προσοχής, υπευθυνότητας και ευσυνειδησίας, καθώς από την εργασία του διακυβεύονται έννομα συμφέροντα».

3.2 Ανάλυση του κειμένου αφετηρίας

Ο μεταφραστής, προκειμένου να μπορέσει να επιτελέσει το έργο του πετυχαίνοντας το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα, πρέπει να καταλαβαίνει το κείμενο αφετηρίας και να εξοικειώνεται με το θεματικό πεδίο του προς μετάφραση κειμένου. Για το σκοπό αυτό κρίνεται απαραίτητη η ανάλυση του κειμένου-πηγή, προτού ξεκινήσει η μεταφραστική διαδικασία. Όπως επισημαίνει η Nord (2014: 142), «Η ανάλυση του κειμένου-πηγής καθοδηγεί τη μεταφραστική διαδικασία, καθώς παρέχει τη βάση για τη λήψη αποφάσεων [...]».

Στην προκειμένη περίπτωση, τα κείμενα αφετηρίας είναι δύο. Το πρώτο είναι ένα πληροφοριακό κείμενο που παρουσιάζει κάποιες απόψεις σχετικά με το αν ο Θεμελιώδης Νόμος της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας είναι ένα πραγματικό Σύνταγμα, ενώ το δεύτερο αφορά στην ταξινόμηση των εγκλημάτων του Ποινικού Δικαίου. Λαμβάνοντας υπόψη τον παραλήπτη των πρωτοτύπων και των μεταφρασμάτων γίνεται αντιληπτό ότι δεν απευθύνονται στο ίδιο κοινό. Πιο συγκεκριμένα, το γερμανικό νομικό κείμενο περί ταξινόμησης των εγκλημάτων προορίζεται για γερμανόφωνους σπουδαστές της νομικής γλώσσας που προετοιμάζονται για εξετάσεις και αποτελεί στην ουσία ένα βοήθημα εκμάθησης των διαφόρων κατηγοριών των εγκλημάτων. Από την άλλη πλευρά, το μετάφρασμα θα απευθύνεται σε ελληνόφωνο κοινό που θα θέλει ενδεχομένως να ενημερωθεί για το νομικό σύστημα της Γερμανίας ή σε οποιονδήποτε άλλον παρουσιάζει σχετικό ενδιαφέρον. Αυτή η διάκριση είναι σημαντική πρακτικά για τη μεταφραστικές επιλογές που θα κάνει ο μεταφραστής. Η άποψη αυτή τεκμηριώνεται και από τη Nord (2014:144) στο σημείο που αναφέρει ότι «[...] οι διαφορετικές σε κάθε πολιτισμό προσδοκίες σε σχέση με το κειμενικό είδος ενδέχεται να επιβάλλουν προσαρμογή της μορφής του μεταφράσματος στις κειμενικές και υφολογικές συμβάσεις του πολιτισμού-στόχου». Από την ανάλυση του κειμένου αφετηρίας δε θα μπορούσε, φυσικά, να λείπει η θεωρία του Σκοπού, όπως αυτή διατυπώθηκε από τον Hans J. Vermeer. Σύμφωνα με τον ίδιο:

Αυτό που υποστηρίζει η θεωρία του Σκοπού είναι ότι οφείλουμε να μεταφράζουμε συνειδητά και με συνέπεια, σύμφωνα με κάποια αρχή που σέβεται το κείμενο-στόχο. Η θεωρία δεν καθορίζει ποια θα είναι αυτή η αρχή: αυτό θα πρέπει να αποφασίζεται ξεχωριστά για κάθε μεταφραστική περίπτωση.

(Vermeer 1989β: 182 στο Nord 2014: 75)

Ένα αξιοσημείωτο γεγονός που προκύπτει από αυτή τη θεωρία είναι ότι επιτρέπεται η μετάφραση του ίδιου κειμένου με διαφορετικούς τρόπους, ανάλογα με τους στόχους του κειμένου-στόχου και την εντολή που έχει δοθεί στο μεταφραστή, όπως υποστηρίζει ο Munday (2002: 135). Ειδικότερα, ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες που καθορίζει τον στόχο μιας μετάφρασης είναι ο παραλήπτης, δηλαδή ο δέκτης στον οποίο απευθύνεται το κείμενο-στόχος (Nord 2014: 41). Η θεωρία αυτή εξηγεί τις διάφορες μεταφραστικές λύσεις που δόθηκαν για την επίλυση ορισμένων μεταφραστικών προβλημάτων, όπως για παράδειγμα το γεγονός ότι παραλείφθηκε η εισαγωγή των εικόνων του δεύτερου κειμένου-πηγή στο μετάφρασμα, καθώς αυτές δεν εξυπηρετούσαν τον Σκοπό. Η παραδοχή ότι ο σκοπός του μεταφράσματος μπορεί να διαφέρει από τον σκοπό του κειμένου αφετηρίας (Κεντρωτής 1996: 75) αφήνει χώρο για μια άλλη οπτική της μετάφρασης, ανάλογα με τον εκάστοτε σκοπό, παραμένοντας, όμως, πάντοτε στα όρια του επιτρεπτού. Μια άλλη πλευρά της θεωρίας του Σκοπού είναι η αρχή της ενδοκειμενικής και διακειμενικής συνεκτικότητας (Reiss και Vermeer 1984: 109 κ.ε.)⁴. Σύμφωνα με αυτήν, μια μετάφραση πρέπει να είναι κατανοητή και αποδεκτή για τον δέκτη του πολιτισμού-στόχου (συνεκτικότητα), αλλά και να υπάρχει σχέση ανάμεσα στο κείμενο-πηγή και το κείμενο-στόχο (πιστότητα). Η Nord (2014: 74) παρατηρεί ότι με τον κανόνα αυτό θα μπορούσε να δοθεί λύση στο αιώνιο δίλημμα μεταξύ «ελεύθερης» και «πιστής» μετάφρασης.

3.3 Μεταφραστικά προβλήματα

3.3.1 Η προσέγγιση της Christiane Nord

Ο μεταφραστής, λόγω της πολυπλοκότητας των διαφόρων γλωσσών και πολιτισμών, έρχεται αντιμέτωπος με κάποια προβλήματα κατά τη μεταφραστική διαδικασία, τα οποία καλείται να αντιμετωπίσει. Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι:

[...]τα μεταφραστικά *προβλήματα* είναι αντικειμενικά ή τουλάχιστον διωποκειμενικά. Δεν θα πρέπει να ταυτίζονται με τις μεταφραστικές *δυσκολίες*, τις υποκειμενικές, δηλαδή, δυσκολίες που συναντά ένας συγκεκριμένος μεταφραστής ή εκπαιδευόμενος κατά τη μεταφραστική διαδικασία λόγω ανεπαρκών γλωσσικών, πολιτισμικών ή μεταφραστικών δεξιοτήτων ή λόγω έλλειψης σωστής τεκμηρίωσης.

(Nord 2014: 145)

Σύμφωνα με την Schäffner (2001: 24)⁵, τα μεταφραστικά προβλήματα μπορούν να εντοπιστούν διαβάζοντας προσεκτικά το κείμενο-πηγή πριν την παραγωγή του

⁴ Στο Nord 2014: 80-81

⁵ Στο Κελάνδριας 2016: 141

μεταφράσματος. Κατά τη Nord (2014: 145 κ.ε.)⁶ τα μεταφραστικά προβλήματα διακρίνονται σε πραγματολογικά, πολιτισμικά, γλωσσικά και ιδιάζοντα. Ειδικότερα, σύμφωνα με την ίδια, τα *πραγματολογικά μεταφραστικά προβλήματα* προκύπτουν από τις διαφορές των επικοινωνιακών περιστάσεων του κειμένου-πηγής και του κειμένου-στόχου και μπορούν να εντοπιστούν συγκρίνοντας τους εξωκειμενικούς παράγοντες. Κατά την ίδια, «Τα *πολιτισμικά μεταφραστικά προβλήματα* απορρέουν από τις διαφορές στις νόρμες και τις συμβάσεις που διέπουν τη λεκτική και μη λεκτική συμπεριφορά στους δύο εμπλεκόμενους πολιτισμούς» (Nord 2014: 149). Τα *γλωσσικά μεταφραστικά προβλήματα* προκύπτουν από διαφορές στο λεξιλόγιο, τη σύνταξη και τη δομή. Τέλος, τα *ιδιάζοντα μεταφραστικά προβλήματα* συναντώνται μόνο σε ορισμένα κείμενα (πχ. λογοπαίγνια, σχήματα λόγου) και αποτελούν μεμονωμένες περιπτώσεις του εκάστοτε κειμένου (Nord 2014).

Τα συγκεκριμένα κείμενα αφετηρίας δεν παρουσίασαν προβλήματα της τελευταίας κατηγορίας, καθώς πραγματεύονται ζητήματα νομικής φύσεως. Ωστόσο, κατά τη διαδικασία μετάφρασης προέκυψαν μεταφραστικά προβλήματα από τις υπόλοιπες κατηγορίες, τα οποία θα αναλυθούν παρακάτω.

3.3.2 Πραγματολογικά μεταφραστικά προβλήματα

Σε αυτή την κατηγορία θεωρήθηκε ότι ανήκει το πρόβλημα που προκύπτει με τις εικόνες των κειμένων αφετηρίας. Στην περίπτωση αυτή προτιμήθηκε η παράλειψη των εικόνων, δεδομένου ότι το περιεχόμενό τους εμπεριέχεται στο κείμενο και άρα δεν αποτελούν νέες πληροφορίες. Με άλλα λόγια, η εικόνα του πρώτου κειμένου δεν έχει νόημα να μεταφερθεί στο μετάφρασμα, καθώς δεν θα γινόταν κατανοητό το περιεχόμενό της από τον Έλληνα αναγνώστη, αλλά και ούτε να μεταφραστεί, καθώς δεν παρέχει καμία σχετική με το κείμενο πληροφορία. Στο δεύτερο κείμενο οι εικόνες λειτουργούν βοηθητικά για την καλύτερη κατανόηση των νομικών ζητημάτων που πραγματεύεται το κείμενο, αλλά και τη διευκόλυνση στη διαδικασία της αποστήθισής τους, μιας και πρόκειται για ένα κείμενο που λειτουργεί ως βοήθημα για όσους προετοιμάζονται για εξετάσεις. Για το λόγο αυτό δεν συμπεριλήφθηκαν στο μετάφρασμα.

3.3.3 Πολιτισμικά μεταφραστικά προβλήματα

Στην κατηγορία αυτή θα μπορούσε να ενταχθεί η απόδοση του όρου “Faktencheck”, καθώς σε πρώτη ματιά ήταν άγνωστο το πώς θα έπρεπε να αποδοθεί. Μετά από αναζήτηση του τι σημαίνει έγινε αντιληπτό ότι πρόκειται για ένα είδος ειδησεογραφικού κειμένου σχετικά με την επαλήθευση πληροφοριών. Δεδομένου ότι

⁶ Πρβλ. Κελάνδριας 2016: 141-142

δεν υπάρχει κάτι αντίστοιχο στον πολιτισμό-στόχο, η απόδοση της λέξης έγινε με κατά λέξη μετάφραση («έλεγχος γεγονότων»), καθώς παρακάτω γίνεται κατανοητό περί τίνος πρόκειται με την παρουσίαση ορισμένων απόψεων και τη διάψευσή τους. Προβληματική ήταν και η απόδοση των όρων “Grundgesetz”(Θεμελιώδης Νόμος) και “Verfassung”(Σύνταγμα), λόγω του πολιτισμικού και ιστορικού υπόβαθρου της Γερμανίας⁷, καθώς στην Ελλάδα ο όρος «Σύνταγμα» περιλαμβάνει συνήθως και τις δύο έννοιες. Ένα ακόμη σημείο που ήταν λίγο προβληματικό είναι το “Alles Gute, Grundgesetz!”, καθώς στην ελληνική γλώσσα ακούγεται παράξενη η ευχή «χρόνια πολλά» αναφερόμενοι στο Σύνταγμα. Ωστόσο, το νόημα της πρότασης ήταν αυτό, καθώς στη συνέχεια γίνεται αναφορά στον 67^ο χρόνο που έχει τεθεί σε λειτουργία ο Θεμελιώδης Νόμος της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, οπότε μεταφράστηκε κατά αυτό τον τρόπο, για να διατηρηθεί και το ύφος του πρωτοτύπου. Ακόμη, πολιτισμικό πρόβλημα αποτέλεσε και η μετάφραση των λέξεων “Verbrechen“ και “Vergehen“, καθώς το ελληνικό Σύνταγμα διακρίνει τις αξιόποινες πράξεις σε κακούργημα, πλημμέλημα και πταίσμα. Έτσι, δεν ήταν προφανής ο τρόπος που θα έπρεπε να αποδοθούν οι όροι αυτοί. Συγκρίνοντας το άρθρο 12 του γερμανικού Ποινικού Κώδικα και το άρθρο 18 του ελληνικού ΠΚ, επιλέχθηκε η απόδοση «κακούργημα» για το Verbrechen και «πλημμέλημα» για το Vergehen. Τέλος, κώλυμα της μεταφραστικής διαδικασίας αποτέλεσε η μετάφραση του συμβόλου §, μέσα από το οποίο δηλώνεται η εκάστοτε παράγραφος του γερμανικού ΠΚ. Ωστόσο, στον ελληνικό νομικό λόγο απαντάται η λέξη «άρθρο», ενώ η παράγραφος είναι μια υποπερίπτωση του άρθρου. Για να αποφευχθεί, λοιπόν, η σύγχυση για τον Έλληνα αναγνώστη προτιμήθηκε η απόδοση του συμβόλου αυτού ως «άρθρο», διευκρινίζοντας ότι πρόκειται για τα άρθρα του γερμανικού ΠΚ.

3.3.4 Γλωσσικά μεταφραστικά προβλήματα

Σε αυτή την κατηγορία εντοπίστηκαν τα περισσότερα προβλήματα σε επίπεδο λεξιλογίου και σύνταξης. Παρακάτω παρατίθενται κάποια παραδείγματα τέτοιων προβλημάτων, καθώς και ο τρόπος αντιμετώπισής τους.

Σε επίπεδο σύνταξης

Η νομική γλώσσα χαρακτηρίζεται από *πολύπλοκη σύνταξη*, η οποία πολλές φορές κάνει το κείμενο δυσνόητο για κάποιον μη ειδικό. Παράδειγμα αποτελεί η πρόταση «Strafbar hat sich A jedoch gem. § 323c strafbar gemacht, da er gegen das dort normierte Handlungsgebot verstoßen hat», όπου παρατηρείται επανάληψη της λέξης “strafbar“, δημιουργώντας έτσι μια σύνθετη συντακτική δομή. Ακόμη, πρόβλημα

⁷ Ο Θεμελιώδης Νόμος (Grundgesetz) της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας αρχικά είχε τεθεί σε ισχύ μόνο για την τότε Δυτική Γερμανία και αποφασίστηκε αργότερα ότι θα ισχύει ως το Σύνταγμα για ολόκληρη τη Γερμανία μετά την ενοποίησή της. («Ο Θεμελιώδης Νόμος της Γερμανίας: 70 χρόνια ζωής», 2019. Διαθέσιμο στο: <https://www.syntagmawatch.gr/trending-issues/o-themelioidis-nomos-tis-germanias/>)

συνιστά και ο *μακροπερίοδος λόγος*, όπως φαίνεται στην πρόταση “Während bei den Erfolgsdelikten der Eintritt eines von der Handlung abgrenzbaren und durch diese kausal verursachten Erfolgs Voraussetzung des gesetzlichen Tatbestandes ist, setzen schlichte Tätigkeitsdelikte keinen derartigen Erfolg voraus“. Ωστόσο, στην Ελλάδα ο νομικός λόγος χαρακτηρίζεται επίσης από μακροσκελείς προτάσεις, που σημαίνει ότι ο αποδέκτης του μεταφράσματος είναι εξοικειωμένος με τον μακροπερίοδο λόγο. Για το λόγο αυτό δεν κρίθηκε σκόπιμο να χωριστεί η πρόταση σε μικρότερες προτάσεις. Τέλος, σε κάποιες περιπτώσεις κρίνεται αναγκαία η *μετατροπή της σύνταξης από παθητική σε ενεργητική* και το αντίστροφο. Παράδειγμα αποτελεί η πρόταση “Ist die Tötungshandlung vorgenommen worden...”, όπου έγινε μετατροπή της παθητικής σύνταξης σε ενεργητική, γιατί δεν μπορούσε να αποδοθεί κατάλληλα σε παθητικό το ρήμα “Ist vorgenommen worden” και προτιμήθηκε η απόδοση του ως εξής: «Εάν ο δράστης έχει προβεί στην πράξη της δολοφονίας...».

Σε επίπεδο λεξιλογίου

Σε κάθε περίπτωση ο μεταφραστής πρέπει να έχει στο μυαλό του ότι «[...] μια λέξη «αποκτά» σημασία μέσω του συγκεκριμένου στο οποίο βρίσκεται [...]» (Nida 1964^a στο Munday 2002: 73).

Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η φράση “*der alternative Tatbestand*”, όπου ενώ “*alternativ*” σημαίνει κατά βάση «εναλλακτικός», ωστόσο εδώ αποδόθηκε ως «διαζευκτικός» και συνεπώς η φράση αποδόθηκε ως «το (διαζευκτικά) μικτό έγκλημα». Αυτό επιβεβαιώνει την παραπάνω θεωρία, καθώς στην περίπτωση του συγκεκριμένου συγκεκριμένου ο όρος αποκτά άλλη σημασία. Ένα άλλο πρόβλημα ορολογίας ήταν η απόδοση της φράσης “*Tötung auf Verlangen*”, καθώς κατά τον γερμανικό ΠΚ μεταφράζεται ως «ανθρωποκτονία κατ’ απαίτηση». Ωστόσο, προτιμήθηκε η απόδοση της φράσης κατά τον ελληνικό ΠΚ, εφόσον υπήρχε αντιστοιχία και αποδόθηκε ως «ανθρωποκτονία με συναίνεση».

Συχνά ένας όρος μπορεί να αποδοθεί με περισσότερους όρους στη γλώσσα-στόχο (Nord 2014: 150) και αυτό, όπως είναι αναμενόμενο, δημιουργεί πρόβλημα ως προς την επιλογή της καταλληλότερης απόδοσης. Για παράδειγμα, ο όρος “*Amtsträger*” δεν έχει μία και μοναδική σημασία. Στα περισσότερα παράλληλα κείμενα η λέξη που χρησιμοποιούνταν ήταν «δημόσιος υπάλληλος». Ωστόσο, κατά το άρθ.11 παρ.1 αρ.2 του γερμανικού ΠΚ, πρόκειται για τη γενικότερη ιδιότητα του υπαλλήλου, η οποία έχει ως υποκατηγορία τον δημόσιο υπάλληλο. Εξάλλου, ο δημόσιος υπάλληλος στη γερμανική γλώσσα συναντάται κυρίως ως “*Beamter*”. Μια απόδοση που επίσης θα ταίριαζε ήταν «δημόσιος λειτουργός», αλλά τελικά η ορθότερη απόδοση φαίνεται να είναι απλώς «υπάλληλος», με τη συγκεκριμένη, όμως, σημασία που έχει στον ΠΚ⁸. Ιδιαίτερα προβληματική φαίνεται να είναι και η απόδοση της λέξης “*Tatbestand*”,

⁸ Όπως εξηγείται από το άρθρο 13 περ.α’ ελλ. ΠΚ: «υπάλληλος είναι εκείνος στον οποίο νόμιμα έχει ανατεθεί, έστω και προσωρινά, η άσκηση υπηρεσίας δημόσιας δημοτικής ή κοινοτικής ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου».

καθώς σε ορισμένα συγκεκριμένα μπορεί να αποδοθεί ως «το πραγματικό» ή ως «έγκλημα», ενώ σε άλλα ως «ειδική/ ποινική/αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος» ή και ως «πραγματικά περιστατικά». Όπως επισημαίνει και ο Βλαχόπουλος (1999:51), στο ίδιο κείμενο κάποιες φορές μπορεί να χρειάζεται να αποδοθούν οι όροι με διαφορετικούς τρόπους. Για αυτό, ήταν απαραίτητη η αναζήτηση παράλληλων κειμένων με μεγάλη νοηματική συνάφεια κάθε φορά για να αποδοθεί ο όρος όσο το δυνατόν ορθότερα στην εκάστοτε περίπτωση.

Σύμφωνα με τη Nord (2014: 150-151) μπορεί να μην υπάρχει *ισοδύναμος όρος* στη γλώσσα-στόχο. Αυτό συμβαίνει με τον όρο “Schwerer Raub”, για τον οποίο δεν υπάρχει αντιστοιχία στον ελληνικό ΠΚ. Το πρόβλημα αυτό επιλύθηκε με τη μέθοδο της προσαρμογής⁹ και έτσι ο όρος μεταφράστηκε ως «επικίνδυνη ληστεία». Ένα ακόμη χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ο όρος “Regelbeispiele”, ο οποίος δεν υπάρχει σαν έννοια και συνεπώς σαν λέξη στην ελληνική γλώσσα και έτσι μεταφράστηκε με τη χρήση εισαγωγικών ως «*τυπικά*» *παραδείγματα*. Επιπλέον, δεν υπήρχε ακριβής όρος για την απόδοση του όρου “Haus- und Familiendiebstahl” και για αυτό αποδόθηκε ως «κλοπή μεταξύ μελών του σπιτιού και της οικογένειας (υφαίρεση)» και δόθηκε σε παρένθεση ο παρεμφερής όρος «υφαίρεση» του ελλ. ΠΚ.

Ένα ακόμη γλωσσικό μεταφραστικό πρόβλημα είναι η *μετάφραση σύνθετων ουσιαστικών* (Nord 2014: 151). Η σύνθετη λέξη “Unwertgehalt”, για παράδειγμα, μεταφράστηκε ως «απαξιολογικά», καθώς από την ανάλυση των συνθετικών της δεν προέκυπτε κάποιο νόημα στην ελληνική γλώσσα. Τέλος, στην πρόταση “Die §§ 242 und 263 stehen zueinander im Exklusivitätsverhältnis und bilden alternative Tatbestände“ υπάρχει η επίσης σύνθετη λέξη “Exklusivitätsverhältnis“, η οποία αν μεταφραστεί κατά λέξη δεν θα βγάλει νόημα. Συνεπώς, αποδόθηκε περιφραστικά ως εξής: «Στα άρθρα 242 και 263 η τέλεση του ενός αποκλείει την τέλεση του άλλου και αποτελούν, έτσι, υπαλλακτικώς μικτά εγκλήματα».

3.4 Αξιολόγηση της ποιότητας της μετάφρασης

Μια διαδικασία που δεν είναι λιγότερο σημαντική από κάθε άλλη είναι η αξιολόγηση της ποιότητας της μετάφρασης. Κατά τον Κελάνδρια (2016: 162) «[...] η αξιολόγηση της ποιότητας των μεταφράσεων είναι μια πάγια διαδικασία στο χώρο της επαγγελματικής μετάφρασης όπου, συχνά, ο μεταφραστής καλείται να αξιολογήσει μεταφράσεις τρίτων». Όπως γίνεται, δηλαδή, αντιληπτό η αξιολόγηση της μετάφρασης είναι κάτι με το οποίο θα πρέπει να εξοικειώνονται όλοι οι μελλοντικοί μεταφραστές, καθώς βελτιώνονται οι ίδιοι και γίνονται πιο παραγωγικοί. Ωστόσο, όπως παρατηρεί ο Orlando (2012: 204) «[...] η αξιολόγηση των μεταφράσεων θεωρείται συχνά δύσκολο εγχείρημα κυρίως εξ αιτίας της ασταθούς φύσης πολλών στοιχείων της, όπως οι στόχοι, τα κριτήρια, η μεθοδολογία, ακόμα κι ο ίδιος ο

⁹ Για μεταφραστικές στρατηγικές βλ. Munday 2002: 101 κ.ε.

αξιολογητής». Τέλος, όταν ο μεταφραστής θα είναι σε θέση να αξιολογεί την ποιότητα των κειμένων που παράγει, τότε θα είναι σε θέση να καταλαβαίνει καλύτερα τις θεωρίες γύρω από την μετάφραση και να τις εφαρμόζει για το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

Βαλεοντής, Κώστας Ε. & Κριμπάς, Παναγιώτης Γ. (2014). *Νομική γλώσσα, νομική ορολογία: Θεωρία και πράξη*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη/Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας.

Βλαχόπουλος, Στέφανος (1999). *Η μετάφραση νομικών κειμένων επί τη βάσει της Θεωρίας του Σκοπού*. Διδακτορική Διατριβή. Διαθέσιμο στο: <<https://thesis.ekt.gr/thesisBookReader/id/12000?id=12000&lang=el#page/1/mode/2up>> (20.1.2021).

Γιουτίκας, Δημήτρης (2016). *Μετάφραση νομικών κειμένων από τη γαλλική στην ελληνική γλώσσα: Η περίπτωση των δικαστικών αποφάσεων σε υποθέσεις διαζυγίων*. Διδακτορική Διατριβή. Διαθέσιμο στο: <<https://thesis.ekt.gr/thesisBookReader/id/39058#page/1/mode/2up>> (20.1.2021).

Κελάνδριας, Παναγιώτης Ι. (2009). *Η ορολογική ασάφεια των οικονομικών κειμένων ως μεταφραστικό πρόβλημα*. ΕΛΕΤΟ – 7ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία». Αθήνα, 22-24 Οκτωβρίου 2009.

Κελάνδριας, Παναγιώτης Ι. (2016). *Λειτουργική Διδακτική της Μετάφρασης*. Αθήνα: Δίαυλος.

Κεντρωτής, Γιώργος (1996). *Θεωρία και Πράξη της Μετάφρασης*. Αθήνα: Δίαυλος. 75.

Κριμπάς, Παναγιώτης Γ. (2013). «Η συνδρομή του θεωρητικού της ορολογίας στο έργο του ελληνόφωνου νομικού». Πρακτικά του 9^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία». Αθήνα, 7-9 Νοεμβρίου 2013. 247-268.

Munday, Jeremy (2002). *Μεταφραστικές σπουδές. Θεωρίες και εφαρμογές* [Μετάφραση Άγγελος Φιλιππάτος]. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Nord, Christiane (2014). *Η Μετάφραση ως στοχευμένη δραστηριότητα. Εισαγωγή στις λειτουργικές προσεγγίσεις* [Μετάφραση Σίμος Π. Γραμμενίδης, Δέσποινα Δ. Λάμπρου]. Αθήνα: Δίαυλος.

Ξενόγλωσση

Cao, Deborah (2007). *Translating Law: Topics in Translation*. Clevedon: Multilingual Matters.

Croix, Isabelle (2005). “La place de la theorie interpretative dans la pratique professionnelle du traducteur”. F. Israel & M. Lederer (eds.). *La théorie interprétative de la traduction...de la formation à la pratique professionnelle*. Paris: Lettres Modernes Minard. 149-157.

Herbots, Jacques H. (1987). La traduction juridique. Un point de vue belge. *Les Cahiers de droit*, 28(4), 813–844.

Kerby, Jean (1982). «La traduction juridique, un cas d’espèce» στο: *Langage du droit et traduction. Essais de jurilinguistique* (direction Gémard). Département de linguistique et philologie de l’Université de Montréal. Languatech – Conseil de la langue française. 3-10.

Nida, Eugene A. (1964a). *Toward a Science of Translating*. Leiden: Brill.

Orlando, Marc (2012). “Training of Professional Translators in Australia: Process-Oriented and Product-Oriented Evaluation Approaches”. S. Hubscher-Davidson & Michal Borodo (Eds.). *Global Trends in Translator and Interpreter Training*. London /New York: Continuum. 197-204.

Reiss, Katharina & Vermeer, Hans J. (1984). *Grundlegung einer allgemeinen Translationstheorie*. Tübingen: Niemeyer.

Schäffner, Christina (2001). *Annotated Texts for Translation: English-German. Functionalist Approaches Illustrated*. Clevedon/Philadelphia/Adelaide: Multilingual Matters.

Vermeer, Hans J. (1989b). “Skopos and commission in translational action”. A. Chesterman (Ed.). *Readings in Translation*. Helsinki: Oy Finn Lectura Ab. 173-187.

Διαδικτυακοί πόροι

Ποινικός Κώδικας της Ελλάδας. Διαθέσιμο στο: <<https://www.legal-tools.org/doc/60f2e6/pdf/>> (20.1.2021).

Ράμμος, Χρήστος Ν. (2019, Μάιος 27). Ο Θεμελιώδης Νόμος της Γερμανίας: 70 χρόνια ζωής. Διαθέσιμο στο: < <https://www.syntagmawatch.gr/trending-issues/o-themeliodis-nomos-tis-germanias/>> (20.1.2021).

StGB [*Strafgesetzbuch* (Ποινικός Κώδικας της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας)]. Διαθέσιμο στο: <<https://www.gesetze-im-internet.de/stgb/StGB.pdf>> (20.1.2021).